

E 1115

A NYÍREGYHÁZI
ÁLLAMILAG SEGÉLYEZETT ÁG. H. EV.
KOSSUTH LAJOS-REÁLGIMNÁZIUMMÁ
ÁTALAKULÓ FŐGIMNÁZIUM

HATVANHARMADIK

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1927—28. ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :
Dr. VIETÓRISZ JÓZSEF
IGAZGATÓ.

REV 85

REV 98

REV 2010

A NYÍREGYHÁZI
ÁLLAMILAG SEGÉLYEZETT ÁG. H. EV.
KOSSUTH LAJOS-REÁLGIMNÁZIUMMÁ
ÁTALAKULÓ FŐGIMNÁZIUM

HATVANHARMADIK

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1927—28. ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :
Dr. VIETÓRISZ JÓZSEF
IGAZGATÓ.

NYÍREGYHÁZA
JÓBA ELEK KÖNYVNYOMDAJA
1523—1928.

REV 98

REV 2010

MAGYAR HISZEKEGY.

*Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában!*

VISSZHANG.

*Jellemeket nevelő hivatás koronázza hitünket :
Férfiak és magyarok lesznek erős fiaink!*

Horatius levele a költészetről.

I.

(A műalkotás általános szabályai: a szerkezeti egység; a tárgy megválasztása, elrendezése, kifejezőmódja; a műfajok és versmértékük; az előadás hangja és alkalmazkodása; az érdeklődés fokozása.)

Emberfőhöz a kép festője ha lónyakat adna,
S mindenféle szines tollal vonná be a testnek
Innen-amonnan előhordott tagját valamennyit,
S végül a fent gyönyörű nő rút halfarkura válna :
Nemde kacagnátok, ránézve a képre, barátim ?
Lássátok, Pisók, eme festmény mása a könyv is,
Melyben üres fogalom-képek, mint lázbeteg álma,
Megtörik egységét az egészben a főnek, a lábnek.
»Ámde a festőnek meg a költőnek szabadalma
Mindenkor megvolt, hogy akármilyen merészet akarjon.«
Tudjuk ; azért e jogot követelve viszont meg is adjuk.
Nem szabad ám mégsem szelidet társítani vaddal,
Kígyóhoz vadkant, bárányhoz eresztetni tigrist.
Bár sokat ígérő, méltósággal tele kezdet
Eiborcafranggal tarkázva talán ragyogóbb lesz ;
Berkestől, oltárostól jön a versbe Diana,
Kellemes a réten rohanó csermely csobogása,
Szó van a Rajnáról s a szivárvány tarka színéről :
Egy sincs ám a helyén. Tudnál tán festeni ciprust :
Mit használ az egész, ha olyan rendelte a képet,
Aki hajótörten s alig úszva jutott ki a partra ?
Kannát kezdettél, s a korongból bögre kerül ki ?
Egyszerűség s egység legyen elvünk, bármibe fogjunk !

Jó apa, és ti derék ifjak, méltók az apához :
Félrevezet költőt a helyesnek a látszata sokszor ;
Túlrövid írásban sok lesz a homály ; ami könnyed,
Veszi tüztét, erejét; belefűl a dagályba a fenség.
Óvatosan földön mászkál, aki fél a vihartól.
Aki pedig különös módon cifrázza ki tárgyát,
Erdőhöz delfint rajzol, vadkant ad a vízhez.
Gáncskerülés ízlés nélkül beleránt a hinárba.

Aemilius mester palotája körül az utólsó
Ércöntő is ügyes köröm- és hajszálfaragásban,
Mégse lehet művész : nem nyújt egységes egészet.
Arra, hogy ez legyek én, amikor remekelni kívánok,
Ép úgy nincs kedvem, mint járni idomtalan orral,
Míg holló-hajamat s szememet mindenki csodálja.

Megfelelő anyagot kell megválasztanod, író,
S jól megfontolnod, mi, amit nem bír meg a vállad,
És mi, amit megbír. Tárgyadnak légy ura mindig,
S megleled a szavakat s a világosrendü beosztást.

Azt hiszem, a jó rend, meg a csín úgy hozza magával,
Hogy most mondd, aminek most van helye írnivalódban,
S mondd el a többit utóbb, darabig még hagyj neki békét.

Jó író ügyesen választja ki, fűzi a szókat,
S ezt mellőzve, amazt felkapva remekművet alkot.
Nyelvezeted szép lesz, ha ügyes szókapcsolatokkal
Azt, ami közkeletű, új szín teszi fordulatossá.
Persze ha új szót kell választanod új fogalomhoz,
Olyat is alkothatsz, mit a régi-kötényü Cethegus
Nem hallott sohasem, csak csinján élj e jogoddal ;
Új s nemrég kitalált szavak is széltébe kelendők,
Hogyha görög tőből honosítjuk meg. Ha tehette
Caecilius, Plautus, s helyeselte a római polgár :
Vergilius, Varius ne tehesse ? Mi gánccs lehet abban,
Hogy magam is szerzek, ha Catónkkal s Enniusunkkal
Szókincsünk gyarapúlt s az ujítással nekilendült ?
Minden időbe szabad volt és mindenha szabad lesz
Képzni új szavakat, ha jelenkor bélyege jelzi.
Mint évek múltán levelek hulltával az erdő
Változik, úgy elavúlt szavak is feledésbe merülnek,
És az imént született fiatal szavak elszaporodnak.
Elpusztúl az egyén, meg a műve is ; ott van a nagy rév,
Gályákat képes megvédeni az északi széltől,
Nagyszerű mű; vagy a tó, sok időn át bővizü, meddő,
Mosc ime városokat táplál s eke szántja a hátát ;
Nézd a folyónk medrét, nem réme tovább a vetésnek,
Rendre szabályozták : mind ember műve, halandó !
Így a szavak becse és közkedveltsége se tartós.

Újra feléled a már elavúlt szó, és ami mostan
Közbecsü, elpusztúl, meghódolván a szokásnak,
Mert hiszen ettől függ a beszédmód rendje, szabálya

Hadvezetők tettét, fejedelmek szörnyü csatáit
Mily versmértékben kell írni, Homerus a példa.
Két nem egyenlő sor fűzése előbb a panasznak,
Majd a betelt vágynak dalait foglalta magába ;
Ám hogy e kis műfajt ki találta fel és ki szerezte,
Még a tudósok közt vitatárgy, s ma se dőlt el a kérdés.
Archilochus mérges nyílnak használta a jambust,
Víg- s szomorújáték szintén átvette e lábat,
Mert nagyon alkalmas formája a színpadi nyelvnek,
Túlharsogja a zajt s mozgatja a színi cselekvényt.
Lírai mértékben rendelte az isteni múzsa
Zengeni isteneket, győztes vívót, kocsiversenyt,
Ifju szerelmi baját, s gondűző, mámoradó bort.

Mind e beszédmódot s hangot, ha nem éri fel elmém,
Hogy tarthassak igényt méltán költő nevezetre ?
És ha az álszégyen bánt, nem jobb lenne tanulnom ?

Vígjáték tragikus szólásmódot ne keressen ;
Az sem lenne helyes, ha Thyestesnek lakomáját
Vígjátékba való hangot használva beszélnék.
Minden hang a helyén lesz megfelelő, odaillő.
Néha különben a vígjáték is szól komolyabban,
Így mérgébe Chremes szava szinte kemény, ha veszekszik ;
Bár tragikus hősök, nagy hang nélkül keseregnek
Telephus és Peleus, amikor koldulva bolyongva,
Mellőzvé a dagályt, meg a másfél lábra nyuló szót,
Nézőik szívét meg is indítják panaszukkal.

Hasson a szívre a vers : szépsége magába nem érdem,
És lelkünk, ahová kívánja, ragadja magával.
Sír a síróval, nevet a nevetővel az ember ;
Megríkatni akarsz ? magad érezd át, ami fájó,
Balsorsod csakis így fog mélyen hatni reám is,
Telephus és Peleus ; rosszul játszott szerepedben
Vagy kinevetlek, avagy lehet úgy, hogy szépen elalszom.
Bánathoz szomorú hang, vészjósló a haraghoz,

Tréfához pajzán illik, komoly a szigorúhoz.
Érveimünket a más meg más életviszonyokhoz
Szabja a természet: felgyújthat örömmre, haragra,
Majd meg a bánatnak súlyával földig alázhat,
S lelkünk állapotát nyelvünkön ereszti világgá.
Hogyha tehát a szavak végkép elütők a szereptől,
Rómában földszint s karzat hahotára fakadnak.
Persze, hogy attól is sok függ, hős szól-e, vagy isten,
Élemedett agg-é, avagy indulatos, tüzes ifjú,
Büszke nagyasszony-e, vagy szorgalmas, ügyeskezű dajka,
Kóborló kalmár-e, avagy szép föld művelője,
Colchisi, assyr-é, vagy thebai, argosi ember.

Vagy hagyományt válassz, vagy igaz, hű jellemet alkoss
Szívre hozod, költő, például a híres Achillest,
Harckész, indulatos legyen az, nyers, bosszuravágyó,
Más jogait taposó, s neki fegyvere szabja a törvényt.
Medeád legyen véreskezű, bánatos Inód,
Ixion álnok, Ió bolygó, búskedvű Orestes.
Hogyha meg új tárgyat viszel a színpadra merészen,
És új jellemet is: tartsd meg mindvégig olyannak,
Mint ahogy elkezdted, mert fő a következetesség.
Nem könnyű dolog ám az egyénítése a fajnak;
Ilium elvesztét jobb feldolgozni darabbá,
Mint soha nem hallott tárggyal próbálni szerencsét.
Ismeretes dolog is könnyen válhat magadévá,
Hogyha kilépsz a szokott, a sokat taposott kicsi körből,
S nem szavakat fordítasz hűségesebb szolgálai módon;
S másrésztől, ha utánzó vagy, nem lépsz a szorosba,
Honnan a visszajövés szégyen, vagy már lehetetlen.

Kezdened úgy se szabad, mint hajdan a ciklusi költő:
»Nagy Priamus sorsát zengem, s ama nagyhirű harcot.«
Mert mire lenne való e hiú, nagyhangu dicsekvés?
Nagyba vajúdik a hegy, s mosolyogni való egeret szül.
Mily helyesebb a miénk, ki nem ír semmit hebehurgyán:
»Zengj ama férfiuról, múzsám, ki, hogy elvesze Trója,
Sok nép városait meg az erkölcsét kitanúlta.«
Nem lángból füstöt, hanem inkább lángot a füstből
Tervezget, hogy utóbb fényes, csodadolgokat adjon,
Antiphatest, Scyllát, Cyclopsot s véle Charybdist;

Sem Diomedes megtértét Meleager elstén,
Sem Trójánk vesztét nem kezdi a Leda tojásán ;
Mindig a célra siet, s a szavára figyelni tudókat
Mint már ismeretes dolgok közepébe ragadja,
Mellőzvé, amivel nem jut költői hatáshoz ;
Nála valótlanúság s igaz úgy kerül össze hamissal,
Hogy kezdet, közep és vég közt nem vész el az összhang.

II.

(A drámairás részletes szabályai: a jellemzés; a felvonások száma; nem színpadra való cselekvények; istenek szerepeltetése; a kar; a zene; a szatírdráma; a versforma; a dráma fejlődése.)

Halld ime, mit várunk tőled magam és a közönség,
Hogyha olyan nézőt kívánsz, aki vesztegen ülve
Várja meg a függőnyt, míg tapsra nem indít a színész.
Minden korbelinek hű jellemzése az első,
Ingatag ifjúnak s komoly aggnak más a szokása.
Kis gyerek, aki beszél már s biztosan áll meg a lábán,
Pajtáskodni szeret, felfortyan s újra kibékül,
Óráról-órára cserélgeti, váltja a kedvét.
A nevelő keziből kikerült még bajsztalan ifjú
Ebnek, lónak örül s a napos, zöld pályamezőnek,
Hajlik a bűnre, miként a viasz, durván feleselget,
Hasznossal nem igen bajlódik, szórja a pénzét,
Büszke, sokat kíván, de alig van benne kitartás.
Mennyire más a komolykoru, hajlamu férfiu gondja,
Pénzt, befolyást hajszol, hivatalba szeretne bejutni,
Semmi olyat nem tesz, mit jóvátenni nehéz lesz.
Sok nyomorúsággal bajlódik a vénkoru ember ;
Amit gyűjtögetett, nem tud, nem mer vele élni,
Mindent óvatosan s jól megfontolva cselekszik,
Méssze remél, halogat, tétlen, mindég a jövőn csüng,
Zsémbes, perlekedő, mindég csak a múltat idézi,
Míg maga gyermek volt ; szigorún korholja az ifjút.
Sok jót hoznak, amíg hozzánk közelednek az évek,
És sokat elvisznek, mikor elmennek. Te se bízd hát
Ifjura vén szerepét, se gyerekre a férfi személyét,
Alkalmazkodjunk minden jellemben a korhoz !

Végbemegy a színen, vagy szóbakerül a cselekvény.
Tompábban hat, amit fülön át vettünk tudomásul,

Mint az, amit nézünk, s a szemünk láttára folyik le,
S így maga fogja fel a néző. Színpadra ne hozz fel
Mégse olyanfélét, amit ott benn végzeni illőbb;
Sok nem látni valót elmondhat a szemtanu később.
Gyermekeit Medea szemünk láttára ne ölje,
Emberhúst Atreus, az a gazfi, ne főzzön előttünk,
Kigyóvá Cadmus ne legyen, Procne se madárrá.
Nem hinném az ilyen dolgot s lelkemből utálnám.

Szabjad a színművet nem többre, nem is kevesebbre
Öt résznél, így fog majd tetszeni újra meg újra.
Isten csak hozzá méltó bonyodalmakat oldjon,
S a negyedik színész csak néma szerepre szorúljon.
Játszani egy színész szerepét hivatása a karnak,
Meg ne zavarja tehát a darab főrészeit azzal,
Hogy meg nem felelő, laza módon avatkozik abba.
Álljon a jó pártján, szívesen szolgálja tanáccsal,
Fékezzen haragot, mérsékelgesse a dolyföt,
Dícsérő szóval lásson mértékletes asztalt,
Üdvös igazságot, törvényt, tárt ajtaju békét;
Órizzen titkot, buzgón könyörögjön az éghez,
Hogy kímélje a balsorsút, büntesse a gőgöst.

Nem rézfoglatatú, nem trombitahangu, de gyengébb
Volt hajdanta a síp; kicsi, egyszerű, rajta kevés lyuk,
Mégis elég, hogy a kart kísérje, megadja a hangot,
S a még nem zsúfolt színházat a hangja betöltse.
Persze kevésszámú, kicsi volt még ott a közönség,
Annál jóra valóbb, tisztább erkölcsű, szerényebb.
Am mikor elkezdett hódítani nagy diadallal,
Egyre nagyobb fallal kerítette az isteni várost,
S ünnepien szabadon vígadva merült az italba:
Féktelenebb, szabadabb lett véle a ritmus, a dallam.
Hogy legyen ízlés ott, ahol összekerül a tudatlan,
Renyhe paraszt úrral, alacsonyrangú a nemessel?
Így a sípos mozgást, bujaságot vitt a zenébe,
S ünnepi öltönyben fel-alá kísérté a táncot.
Így a komoly lant is magasabbra emelte a hangját,
És a merészröptű ének szabadabb szavakat szült;
S míg ezelőtt a jövőt sejdítve javunkra tanácsolt,
Most szava épen olyan kétes, mint Delphi beszéde.

Hitvány kecskebakért szomorújátékhoz az író
Pöre szatírcsapatot hurcolt színpadra idővel,
S méltóság mellett nyersebb tréfákat is űzött,
Mert ez a csábító újdonság tudta lekötni
A szent áldozaton zabolátlan mámoru nézőt.
Nem szabad ám a szatírdramába se annyira vinni
A komolyat váltó csípős nyelvet meg a tréfát,
Hogy mikor isten, vagy valamely hős lép fel a színre,
Akin előbb ragyogott az arany- s bíborbeli pompa,
Most piszkos csapszék alacsony nyelvére fajúljon,
Vagy, ha kerüli a port, felhők közt járjon az égben.
A szomorújatek dévajtságot ne daráljon ;
Mint valamely tisztos matróna az ünnepi táncban
Arcátlan szatírok közt is megtartsa szemérmét.
Én, ha szatírdramát írnék, Pisók, kikerülném
A csupa pongyola szót s illetlen tárgyú beszédet,
S nem tudnék a komoly hangtól oly messzire esni,
Hogy mindegy legyen az, Davus szól-é, vagy a szajha
Pythias, aki Sinon pénzét ügyesen kicsikarta,
Vagy Silenus, a kis Bacchus nevelője, cselédje.
Nyelvemet ismeretes szókból alakítva, akárki
Bízva utánozná, de vesződve se érne nyomomba.
Annyira nagy becse van fűzésnek s elhelyezésnek,
Annyira többet is ér a szokott mindennapi nyelvénél.
Akit az erdőből hoztál színpadra, a faunus,
Más, mint útszélén, piacon nőtt városi ifjú ;
Épen ezért se csiszolt, ékes nyelven ne beszéljen,
Sem mocskos szájjal trágárságot ne böfögjön ;
Megbotránkoznék a nemes, jó módu lovagrend,
S azt, aminek tapsol borsóra, dióra szokott nép,
Nem veszi jónéven s nem tiszteli szép koszorúval.

Egy rövid, egy hosszú szótagból támad a jambus,
Gyors láb ez, s mihamar növekedvén három ütemre,
Bár hatszor lüktet, trimeter iambus neven ismert.
Végig egyenlő volt eleintén; ám nem is oly rég,
Hogy meglassúdjék s nyomatékkal jusson a fülbe,
Két hosszú tagból állót fogadott örökébe,
Szívesen eltűryén ; de csak addig tart a barátság,
Hogy páros helyeken megtartja jogát. Szabadabban
Lejt a mi Acciusunk sokat emlegetett trimeterje,

Enniusunk is e nagy súllyal verselte a drámát.
A nem elég gondos, hevenyészett, gyorskezü munka,
S néha tudatlanság vádolhatná meg az író.
Nem minden bíró veszi észre a vers döcögését,
S római költőnél e hibát elnézni szokásunk.
Vajjon ezért magam is kényem-kedvemre csapongjak ?
S tudván, hogy látják a hibámat, mégse vigyázzak,
Mer: a bocsanat kész ? Sikerül kikerülnöm a gáncsot,
Ámde nem érdemelek jó szót. Példákat akartok ?
Éj-nap: át hellén remeket forgassatok, írók !
Ámde elődeitek szereték a plautusi verset
S élceket : ó be nagyon tartós lehetett a türelmük
S bámulatuk, sértés ne legyen, botor is, ha ugyan mi
Tudjuk, mennyire más, ami finom, mint ami durva,
S a jó verscsengést újjal-füllel megítéljük.

A szomorúművet Thespis művelte először,
S azt mondják, kordén hordozta körül a darabját
Seprűvel mázolt képű színészivel együtt.
Aeschylus álarcot használt s fejedelmi palástot,
Színpadot állított alacsony lábakra kicsinyben ;
Járni cothurnusban fenséggel tőle tanultak.
Ezt követé később a vígjáték, ama régi ;
Nagy becse volt, de utóbb sértőn támadta az embert,
Annyira, hogy törvényt kellett rá szabni, s ez okból
Elnémúlt a kar is, nem volt joga bántani többé.
Megkísérelték a mi költőink valamennyit,
S nem kicsiny érdemük az vala, hogy mellőzve a mintát,
Nem görögöt, de honit kezdtek választani tárgyúl
Ép úgy a szomorú, mint a vídám darabokban.
Rómát hősi erény s hadi érdem emelte magasra,
Nyelve is azt tenné, ha nagyon terhére nem esnék
Íróinknak a mű lassú, gondos csiszolása.
Pompilius-maradék, ne kiméljed, ródd meg a verset,
Mely hamarost készült, javítással mitse törődött,
S benne tökéleteset nem látsz a körömsimitásig.

Democritus gondnál hivatást magasabbra becsülvén,
És józan költőt kirekesztvén a Heliconról:

Már le se vágja nagyobb részük körmét, se szakállát,
S szüntelenül a magányt bújván, fürdőre se gondol.

Azt hiszi, biztosan úgy juthat költői babérhoz,
Hogyha fejét, amelyet meg nem gyógyítana három
Anticyrában sem, soha borbélykézre nem adja.
Ó én balga ! Mit ér az epém tisztítani tavasszal ?
Senkise írna különb verset, mint én ; no de mindegy.
A köszörűkőnek szerepét veszem által ezentúl,
Mely vasat élessé tud tenni, habár maga nem fog :
Nem fogok írni, csupán oktatni a módra, szabályra,
Hol vegye eszméjét ? mi segíti sikerhez a költőt ?
Mit tegyen és ne tegyen, miben áll az erénye, hibája ?

III.

(Az igazi költő hivatása : tanulmány és világismeret ; eszményiségre
törekvés ; hasznosság és gyönyörködletés ; simítás, csiszolás ; a hízlegők ;
a kritika joga ; a fűzfapoéta.)

Mindenik írásmű föelvé a józan okosság.
Tárgyat a sokratikus könyvek tanításai adnak,
És, amit elgondolsz, önként simul ahhoz a szó is.
Mert aki tudja, miket vár tőle hazája, barátja,
Mérlegelje szülő-, testvér-, vendégszeretetnek,
Ismeri bírónak s a tanácsosnak hivatását,
S mily feladat vár harc idején a vezérre : bizonytal
Megfelelő módon jellemzi személyei lelkét.
Eszményképek után törekedjél, lelkes utánzó,
Élet lüktessen hozzájuk mért szavaidban !
Néha a mély, a velős mondásokkal tele színmű
Minden csín vagy erő gondos művészete nélkül
Jobban kapja meg a nézőt s lebilincseli lelkét,
Mint a soványtárgyú, csengő-bongó nagy üresség.

A görögöt, bizony a görögöt, kit a múzsa megáldott,
Hogy szépajku legyen : csak a dicsvágy lángja hevíti.
A mi fiúnk bezzeg hosszan bajlódik az asszal,
Hogy kamatot száztól vegyen. »Albinus fia, mondd meg,
Hogyha öt uncia van meg az asból, s elveszel egyet,
Ejnye no, mégse tudod, mi marad meg ?« »A harmada«. »Jól van.
S mennyi, ha eggyel több ?« »Fele«. »Jól tudsz bánni a pénzzel«.
Akit e rozsdaszerű pénzvágy fertőzete megfog,
Hogy teljék attól sikerült költői remekmű,
Könyvszekrénybe való, méltó is a cédrusolajra ?

Vagy használni akar, vagy szívhez szólni a költő,
Vagy pedig egybeveszen jóhasznut a kellemetessel.
Hogyha tanítani akarsz, röviden szólj, mert szavad ekként
Gyorsan fogja fel és hűségesen őriz meg elménk.
Semmi feleslegeset nem tűr a telistele lélek !
Élvetadó munkád a valótól messze ne járjon,
Arra se várj, hogy majd elhisz mindent a közönség,
És megevett eleven gyereket ki ne húzz Lamiából !
Ami tanulság nélkül van, nem tetszik a vénnek,
Ami pedig száraz, megfutnak előle az ifjak;
Kész siker ott van, ahol társúl a haszon meg a kellem.
Egyformán nyújtván tartalmasat élvezetessel.
Ily mű tesz Sosiust gazdaggá, tengeren átkel,
S ismert szerzőjét tartós hírnévre segíti.

Kisebbfajta hibát elnézhet néha az ember :
Húr se ad oly hangot mindég, aminőt mi szeretnénk,
Néha, mikor mély kell, magasabban csendül a lanton ;
Ellőti nyíl se talál mindég-oda, ahova szántuk.
Hogyha nagyobb részben sikerült a darab, ki törődne
Egy-két folttal, amit gondatlanul ejte a szerző,
Vagy gyarlóságból ? Mármost mi következik ebből ?
Megrónád, ugy-e, azt, aki másol, s jóllehet inted,
Szüntelenül ugyanazt a hibát ejtné. Kinevetnéd
Azt a dalost, aki szüntelen egy húr t verve hibázna ;
Így a sokat vétő költő, mint Choerilus, olyan,
Két-három művét mosolyogva csodálom, azonban
Bánt, mikor azt látom, hogy néha Homerus is alszik :
Ámbátor hosszú munkán elfoghat az álom.
Írott kép a vers : lesz közte, amely közelebbről,
S lesz, ami messzebből vonhatja magára figyelmed ;
Ennek jobb a homály, napfényt kíván az a másik,
Mely nem félhet a jószemű bíráló szigorától ;
Egyszer elég abból, ezt századszorra se únod.

Néked mondom, idősb testvér, jól véd az eszedbe,
Bár helyes útra apád szava int és tudsz is okólni :
Bőven elég némely pályán a középszerűség is,
Jogtűdős, ügyvéd bátran lehet átlagos ember,
Nem kell szólnia a nagy hírnevű Messala nyelvéen,
Annyit tudnia nem kell, mint Cascellius Aulus,

Van neve, megbecsülik mégis : de középszerű költőt
Istenek, emberek és könyvbolt-pillérek utálnak.
Mint vídám lakomán valamely bomlott zene hangja,
Áporodott olaj és hitvány méz mákba keverve
Bosszantó, s jobb vón, ha akármelyik elmarad onnan :
Így gyönyörűségül rendelt s kitalált remek is, ha
Enged a fenségből, mindjárt aljasba hanyatlik.
Lám, aki nem sportol, nem megy ki a Mars mezejére,
S békén hagy labdát, diszkoszt, karikát a tudatlan,
Rajta a sűrű tömeg nem fog kedvére kacagni :
Hát csak a vers, amihez nem kell nagyon érteni ? »Hogyne,
Hisz szabad is, nemes is, s hozzá van pénze, amennyi
Kell a lovagrendhez, s kifogástalan életü ember !«

Ám te ne szólj, ne is írd, ha nem ihlet a tette Minerva :
Ezt tartod s akarod magad is. Ha tehát irogatnál,
Maecius, a szigorú bíráló hallja először,
S édesapád s magam is; tegye majd próbára kilenc év
Szekrényed fenekén; tisztítsd, amíg ki nem adtad,
Mert a kimondott szó soha nem fog visszakerülni

A szent s isteni jós, Orpheus, a vadonbeli embert
Elszoktatta a nyers élettől s öldököléstől,
Sőt vad oroszlánt és tigrist is megszelídített ;
Amphiön is a monda szerint Thebaet alapítván,
Lantjával köveket mozdítva helyükre büvölte.
Régen a költőknek megvolt az a szép tudományuk :
Elválasztani közt a magántól, égit a földtől,
Párosodási jogot törvényes frigyre szorítani,
Kezdeni városokat s törvényt belevésni a fába.
Így nevet és becsülést szerzetek az isteni költők
S isteni verseik is. Majd a nagyhírű Homerus
S Tyrtaeus lantján diadalmas harcra hevültek
A hőselkü fiak ; versben született meg a jóslat,
Költészet mutatott helyes útra ; királyi kegyekhez
Költészet vezetett ; végsőnek jött meg a színmű,
Munka után üdítő pihenésül ; ezért te se szégyeld
A szép lantban ügyes múzását, se a dalnok Apollót !

Kérdés most, mi tehet nagy költővé : a tehetség,
Vagy mûgond ? De ha nincs szép elme, mit ér a tanulmány ?

S mit tehet a lángész is, a nyers ? Én azt hiszem, együtt
Járjanak ők békén : folyvást egymásra szorúlnak.
Aki futásban akar diadalmasan érni a célhoz,
Hej, de sokat küzdött a fiú, hideget-meleget túrt,
S óvakodott nőtől, bortól; s aki Pythia napján
Sípversenybe került, tanítóktól félve tanúlt az !
Mondani mostan elég : »Csodaszép verset tudok írni,
Eb marad el hátúl, szégyelnék hátramaradni,
S vallani azt, hogy nem tudom azt, amit úgyse tanúltam.«

Mint ahogy a szolgák csodítnek az árvereléshez,
Koncra lesők seregét úgy vonja magához a költő,
Csak sok földje legyen s tőkéje kamatra kiadni.
Hát aki megteszi azt, hogy szívesen ad lakomákat,
Jótáll koldusokért, piszkos perből szabadít ki :
Bámúlnám igazán, ha felismerné örömében
A csúf képmutatót, meg a nyílt, őszinte barátot.
Akinek adtál már, vagy akarsz még adni, olyannak
Verseidet ne mutasd, mert színlelt lelkesedéssel
Szüntelel így harsog : »Felséges, nagyszerű, pompás !
Közbe el is sápad, meghatva csepegteti könnyét,
Felszökik, ugrándoz, s tombolva kapálja a földet.
Mint fogadott sirató temetéskor sokkal erősb
Jajgat azoknál, kik szívből s igazán keseregnek,
Úgy többet mutat a hízalgő, mint a dicsérő.
A nagy urak, kancsót forgatva kínálnak a borral,
És leitatják azt, akiről megtudni akarják,
Méltó lesz-e utóbb a barátságukra. Ha írsz majd,
Meg ne csalatkozzál a hízalgők rókaszázában !

Quintilius, ha műved neki olvastad fel, imígy szól :
»Ezt meg amazt igazítsd !« S ha te azt mondod : »Sikeretlen
Próbáltam többször«, belevetteti véled a tűzbe,
S a kalapálni valót üllőre rakatja fel újra.
Védeni próbálnád inkább, mintsem kijavítani :
Szót, fáradságot nem veszteget, úgyse veszed fel,
S versenytárs nélkül vagy a rossz munkádba szerelmes.
Rossz verset megró a jóra való, okos ember,
Durva keményt gáncsol, csín s ízlés nélküli dolgot
Stilusa hátával kitöröl, sallangosat elfojt,
Ami homályba maradt, attól több fényt követel meg,

Kétes szót nem tűr, megjegyzi a még javítandót,
Lészen Aristarchus, s nem mondja : »Ilyen kicsiségért
Bántsak-e jó pajtást ?« Lehet ám baj is a kicsiségből,
Hogyha kiadja művét, s gúnyolva, kacagva fogadják !

Mint aki rühbe esett, vagy gyötri a sárga betegség,
Vagy pedig őrülség s holdkórosság nyavalyája :
Józanok úgy kerülnek ki a hitvány versfaragót is,
Bosszantják gyerekek s csak a balgák mennek utána.
Ezt, amikor büszkén járkálva okádja a versét,
S kútba, gödörbe esik, mint a madarász, ki rigót les,
S messzeható hangon kiabál jajgatva : »Segítség !
Jöjjetek emberek !« — ám nem húzza ki senkise onnan.
Én, ha segítségül kötelelet dobnál, odaszólnék :
»Hátho akarva ugort le, s eszében sincs menekülni !«
Siciliának egyik költőjéről im a példa :
Empedocles, istent óhajtva csinálni magából,
A tüzes Aetnának torkába vetette magát le.
Halni akar költő : ne törődj vele, van joga hozzá ;
Aki ilyet kíván megmenteni, gyilkosa annak.
Többször is így tett már, s nem lesz józan soha többé
Mert csak a feltűnést hajhászva kereste halálát.
Úgysem tudni, miért verselget ; képes az apja
Sirját is, vagy a szent helyeket mocskolni galádul ;
Rettenetes büntény ! Mint medve, mikor nekibőszül,
Ketrece rostélyát széttörni akarva dühében :
Nékiavadúlt költő így kerget okost, tanulatlant ;
Akit kézrekerít, nem eresztí, halálra szavalja,
Mint a pióca, csak úgy enged, ha kiszívta a vérünk.

Fordította : *Vietórisz József.*

Bogár Lajos

Intézetünk kormányzó tanácsát s vele egész iskolánkat súlyos csapás érte Bogár Lajos helyettes felügyelő elhunytával, akit a gondviselés akarata az 1927. évi december hó 4. napján szólított el sorainkból.

Bogár Lajos azok közé a régi szabásu férfiak közé tartozott, akik hivatalos kötelességükön túl a közügyek iránt is igen melegen érdeklődtek s annak nem egy ágában jelentős szolgálatokat tettek. Ügyvédi oklevéllel hosszú gyakorlat közben szerzett értékes tapasztalatait Nyiregyháza városának ajánlotta fel, s a képviselőtestület előbb az árvaszéknél, majd a főjegyzői székben biztosított részére megfelelő munkakört, amelyet ő mindig hiven, lelkiismeretesen és pontosan töltött be.

Különös lelkesedéssel és ügybuzgósággal karolta fel az elemi és középfoku oktatás ügyét, s úgy egyházközségi iskolatanácsunk élén, mint gimnáziumunk kormányzó tanácsának körében maradandó emlékét hagyta áldásos közreműködésének. Megható szeretettel viselte szíven a tanuló ifjuság érdekét s habozás nélkül kész volt arra, hogy a tanácsát és közbenjárását kérő fiatalságot az illetékes helyeken a legmesszebbmenő odaadással támogassa.

Rajongott a magyar dalért s mindig kiemelte annak nemcsak esztétikai, hanem erkölcsi és főleg nemzeti fontosságát is. Nagy érdemeket szerzett városi dalkörünk megteremtésében és fejlesztésében, s javarészből az ő serkentő hatása alatt jutott méltó sikerekhez is ez a jól szervezett, hasznosnak bizonyult kultur-egyesületünk. Minden szépért hevülő lelkének elsősorban ezen a téren igyekezett táplálékot és teljes kielégülést szerezni.

Legértékesebb tulajdonságát vonzó egyéniségének egyszerű, közvetlen, kedves vonásaiban ismertük és becsültük. Lelki jósággal párosult derüs kedélye, fiatalos hévvel fokozott szeretetreméltósága s mindenféle viszonyok között kipróbált hűsége jóbarátaivá tette azokat is, akiknek nem volt elég alkalmuk arra, hogy vele közelebbi összeköttetésbe jussanak. Családot nem alapított, csupa ismerősből álló helyi társadalomunk egészét tekintette a maga családjának.

A magyar közügynek, a magyar műveltségnek, a magyar becsületnek derék harcosa volt Bogár Lajos, egész életével méltó arra, hogy emlékét iskolánk kormányzó tanácsa, tanártestülete és ifjusága is hálás kegyelettel őrizze.

Visszapillantás iskolánk múltjára.

A nyíregyházi ág h. ev. Kossuth Lajos-reálgimnázium felekezeti jellegű alapítványi intézet, amennyiben Nyíregyháza városának egyházközségünk nevére tett alapítványából létesült. Alapítási éve 1861. Osztályainak száma 8. Párhuzamos osztályok létesítésére irányuló törekvésünket a tanügyi kormány eleinte fedezet hiánya miatt, később tanügypolitikai okokból nem támogatta; e miatt állandó zsúfoltság nehézségeivel kell küzdenünk

Intézetünk négyosztályu algimnáziumként kezdte meg működését; később hatosztályu középtanoda, majd 1887-ben főgimnázium lett; 1927. óta reálgimnáziummá szervezkedett Kossuth Lajos nevét 1921 óta viseli. Alapító-levelében körvonalozott s 1906-ban szabályrendeletbe foglalt szervezete főleg azzal a rendelkezésével, hogy valamennyi rendes tanárnak helyet biztosít a kormányzó tanácsban, igen szerencsésnek bizonyult, s a város mindenirányu rohamos fejlődésével együtt javarészből ennek tulajdonítható, hogy az iskola rövid idő alatt hatalmas lendületnek indult. Helyiségeink a követelményeknek minden tekintetben megfelelnek.

Fennmaradásának és versenyképességének biztosítása céljából a többi nem állami jellegű intézethez hasonlóan iskolánk is államségélyt vesz igénybe, ennek terhét azonban sem szellemében, sem kormányzatában nem érzí. Kezdeté óta megkülönböztetett figyelemben részesül a helyi társadalom részéről, amely adományokkal, segélyekkel, alapítványokkal támogatja; viszont iskolánk is tevékeny részt vesz helyi társadalmunk valamennyi mozzanatában.

További sikerek elé úgy nézhet iskolánk, ha a társadalmunkban napról-napra terjedő példa nyomán megszervezi a volt iskolatársak szövetségét, amellyel újabb erkölcsi és anyagi tőkét szerezhet magának; s még inkább annak a mozgalomnak teljes felkarolásával és előbbrevitelével, amelyet internátus létesítése iránt oly sok szép reménnyel indítottunk meg. Bizonyára nehéz feladat ez, de nem megoldhatatlan, s mindenesetre méltó valorizálása annak a társadalmi és közművelődési tőkének, amelyet elődeinktől örököltünk s utódainknak a magunk részéről is sértetlenül átszarmaztatni erkölcsi kötelességünk

Az intézet főhatósága.

Intézetünk egyházi főhatósága Geduly Henrik tiszakerületi ág h. ev. püspök úr; a főhatóság székhelye Nyíregyháza.

Az állami főfelügyelet és ellenőrzés jogát a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium megbízásából Ady Lajos tankerületi királyi főigazgató úr gyakorolja: a főigazgatóság székhelye Debrecen.

Az intézet kormányzó tanácsa.

Elnök-felügyelő: dr. Bencs Kálmán, m. kir. kormányfőtanácsos, Nyiregyháza város polgármestere, egyházi felügyelő.

Tagjai: a) hivatalból: Geduly Henrik, a tiszai ev. egyházkerület püspöke, a felsőház tagja; Paulik János, igazgató lelkész, az ev. lelkészegyesület elnöke; b) választás útján: Barzó Pál, iparos; Bogár Lajos † ny. városi főjegyző, helyettes felügyelő; Jánossy Miklós, máv. főmérnök; Kéler Gyula, takarékpénztári igazgató, gimn. pénztáros; Maurer Károly, a Magyar Nemzeti Bank ny. felügyelője; Mikler Sándor, ny. tanfelügyelő; Moravszky Ferenc, ny. gimn. igazgató; Ruhmann Andor, ny. elemi iskolai igazgató; Salzmann Ottó, kir. ügyészségi elnök; Somogyi Gyula, kir. tanácsos, v. közjegyző; Szirmay István, törvényszéki elnök; dr. Szopkó Dezső, gyógyszerész, helyettes felügyelő; dr. Vietórisz István, városi tisztifőügyész; c) a gimnázium rendes tanárai.

Tanácsjegyző: Teltsch Kornél, tanár.

Fegyelmi bizottság: Elnöke a felügyelő; előadója az igazgató; jegyzője a tanácsjegyző; dr. Szopkó Dezső, dr. Vietórisz István.

Az intézet tanártestülete.

a) Működő tanárok.

1. **Dr. Vietórisz József**, igazgató; a Szabolcsi Tanári Kör elnöke; az ev. egyházközség képviselőtestületének, iskolabizottságának és tanácsának, Nyiregyháza város képviselőtestületének és több bizottságának, Szabolcsvármegye törvényhatósági bizottságának és több választmányának tagja; az Iparostanonc-iskola felügyelő bizottságának elnöke; a Nyiregyházi Kaszinó titkára; a Budapesti Philologiai Társaság választmányának tagja; a Szabolcsvármegyei Bessenyei-Kör osztályelnöke; a Debreceni Tisza István-Tudományos Társaság és az Országos Gárdonyi Géza-Irodalmi Társaság tagja. Tanári éveinek száma 37; heti óráinak száma 3. Tanította a bölcsélettant a VIII. osztályban.

2. **Benigny Andor**, r. tanár, a VIII. oszt. főnöke, a német tanfolyam vezetője, az ifjúsági segélyező-könyvtár kezelője; a Szabolcsi Tanári Kör háznagya. Tanári éveinek száma 8; heti óráinak száma 18. Tanította a magyar nyelvet a VIII., a német nyelvet a II., IV., VI., VIII., görögptőló irodalmat a VIII. osztályban.

3. **Dr. Dengyel Lajos**, r. tanár, az V. osztály főnöke, a tanári könyvtár őre. Tanári éveinek száma 10; heti óráinak száma 18. Tanította a magyar nyelvet a IV., a latin nyelvet az I. V., a görög nyelvet a VIII. osztályban.

4. **Dr. Kiss László**, r. tanár, a VI. oszt. főnöke. Tanári éveinek száma 4; heti óráinak száma 17. Tanította a vallástant a VI., a latin nyelvet a IV. VI., történelmet a IV. VI. osztályban.

5. **Kozák István**, r. rajztanár, a rajzszerzőtár őre, a 88. számú „Szabolcs” cserkészcsapat parancsnoka; a Szabolcsvármegyei Cserkész-Szövetség ellenőrző megbízottja; vármegyei levantefőoktató. Tanári éveinek száma 27; heti óráinak száma 15. Tanította a görögpótló rajzot a VIII., a természetrajzot a II., a rajzot az I., II., III., IV., V., VI., VII. osztályban.

6. **Máczay Lajos**, r. vallás tanár, az egyházi ének tanítója; tanárértekezletti jegyző; az ev. egyházközség tanácsának és képviselőtestületének tagja; a Magyar Nemzeti Szövetség Szabolcsvármegyei és Nyiregyházi Köre pénzügyi bizottságának elnöke. Tanári éveinek száma 5; heti óráinak száma 16. Tanította a vallást az I–V., VII., VIII., a természetrajzot az I. osztályban.

7. **Péter Károly**, r. tanár, a földrajzi szerzőtár őre. Tanári éveinek száma 15; heti óráinak száma 17. Tanította a történelmet a III. V. VII. és VIII. osztályban, a földrajzot a II–III. osztályban.

8. **Dr. Schárbert Ármin**, r. tanár, a IV. oszt. főnöke, a természetrajzi szerzőtár őre, a dr. Eötvös Lóránd-Természettudományi Kör és az ifj. Sakk-kör vezetője. Tanári éveinek száma 15, heti óráinak száma 17. Tanította a természetrajzot a IV., V., VI., a földrajzot az I. és IV., a mennyiségtant az V. osztályban.

9. **Szalay Sándor**, r. tanár Tanári éveinek száma 20; heti óráinak száma 18. Tanította a mennyiségtant az I., II., IV. és VI. osztályban.

10. **Teltsch Kornél**, r. tanár, az I. oszt. főnöke, a német tanfolyam vezetője, az ifjúsági könyvtár őre, a Filléregylet kezelője; tanácsjegyző; a Szabolcsi Tanári Kör választmányi tagja. Tanári éveinek száma 29; heti óráinak száma 17. Tanította a magyar nyelvet az I. VIII., a német nyelvet a III., V., VII. osztályban.

11. **Valent József**, r. tanár, a III. oszt. főnöke, az ifjúsági Bessenyei-Önképzőkör vezetője. Tanári éveinek száma 14; heti óráinak száma 18. Tanította a magyar nyelvet a III. V., a latin nyelvet a III. VII. osztályban.

12. **Varga László**, r. tanár, a II. oszt. főnöke. Tanári éveinek száma 17; heti óráinak száma 17. Tanította a magyar nyelvet a II. VI., a latin nyelvet a II. VIII. osztályban.

13. **Zwick Vilmos**, r. tanár, a VII. o. főnöke, a fizikai és matematikai szerzőtár őre, az ifjúsági énekkar, a gyűjtőegyesület vezetője, az ifjúsági segítő-alap kezelője; a Városi Dalárda ügyvezető alelnöke; az ev. egyházi énekkar elnöke; a Szabolcsi Tanári Kör pénztárosa. Tanári éveinek száma 23; heti óráinak száma 19. Tanította a mennyiségtant a III., VII., VIII., a fizikát a III., VII., VIII. osztályban és a műéneket az I–VIII. osztályban.

14. **Zágoni Dezső**, r. testnevelési tanár, a tornaszertár őre. Tanári éveinek száma 16; heti óráinak száma 16. Tanította a testgyakorlatot az I–VIII. osztályban, vezette az ifjúsági sportegyesületet.

15. **Bácskai József**, óraadó tanár, a helybeli városi felső kereskedelmi iskola rendes tanára. Heti óráinak száma 9. Tanította a francia nyelvet a VI - VII. osztályban.

16. **Moravszky Ferenc**, óraadó tanár, ny. igazgató, a kormányzó tanácsnak és az ev. egyházközség képviselőtestületének tagja, egyháztanácsos, a tiszavidéki egyházmegye törvényszéki bírása. Heti óráinak száma 5. Tanította a francia nyelvet az V. osztályban.

17. **Kónya Gábor**, ref. hitoktató; az ifjúsági zenekar vezetője. Tanít helyben 4 év óta; heti óráinak száma 16. Tanította a ref. vallást az I—VIII, osztályban.

18. **Lipovniczky Sándor**, r. kath. hitoktató. Tanít helyben 3 év óta; heti óráinak száma 9. Tanította a r. kath. vallást az I VIII. osztályban.

19. **Tamás János**, g. kath. hitoktató. Tanít helyben 3 év óta; heti óráinak száma 2. Tanította a g. kath. vallást az I VIII. osztályban.

20. **Friedländer Rafael**, izr. hitoktató. Tanít helyben 8 év óta. Heti óráinak száma 8. Tanította az izr. vallást az V VIII. osztályban.

21. **Friedmann Vilmos**, izr. hitoktató. Tanít helyben 19 év óta; heti óráinak száma 8. Tanította az izr. vallást az I IV. oszt.-ban.

22. **Dr. Valent Mihály**, iskolaorvos és egészségtanár. Tanít helyben 8 év óta; heti óráinak száma 2. Tanította az egészségtant a VII. osztályban.

b) Nyugalmazott tanárok.

1. **Moravszky Ferenc**, lásd. 16. szám alatt. Nyugalomban van 1926. szeptember 1.-óta.

2. **Dr. Leffler Béla**, a modern philologia tanára, egyetemi magántanár, a stockholmi svéd követséghez beosztott sajtóügyi előadó. Nyugalomban van 1927. július 1. óta.

Tananyag és tankönyvek.

Reálgimnáziummá átalakuló intézetünkben az I—VII. osztály anyagát a középiskolák számára a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter 38804—1926. sz. rendeletével megszabott reálgimnáziumi tanterv, a VIII. osztályét a régi főgimnáziumi tanterv értelmében végeztük el. A jövő tanévtől kezdve mind a négy felső osztályban francia lesz a görög helyett kötelezővé tett idegen nyelv, s görög vagy görögpótló vizsgálatot intézetünkben tenni nem lehet.

Használt tankönyveink jegyzékének közlését s az elvégzett tananyag részletezését a jövő tanévre halasztjuk, amikor teljesen végbement az átalakulás. Csupán annyit jegyzünk meg, hogy a

vallástani könyvek kivételével kizárólag miniszteri engedéllyel aprobált tankönyveket használunk és hogy gondosan megválasztott tankönyveink teljes jegyzékét és hivatalosan megállapított bolti árát az új tanév megnyílta előtt bocsátjuk a közönség és ifjúság rendelkezésére.

Az intézet szertárai.

1. Tanári könyvtár. Ajándékozás és vétel útján könyvtárunk 118 kötetben 57 művel gyarapodott. A gyarapodás értéke 549'50 P. Könyveket ajándékoztak: Moravszky Ferenc 4 művet, Maurer Károly 31, Máczay Lajos 2, Kozák István, Geröcz Kálmán, Karch Kristóf, Dr. Dengyel Lajos, özv. Magyar Balázsné és a budapesti ev. gimnázium volt növendékeinek egyesülete 1--1 művet. Eltscher Simon hagyatékából 127 kötet 52 műben és két nagy csoportkép.

Vétel útján a következő műveket szereztük: Dr. Zimmermann Á. A házi nyúl természetrajza, 5 P. Dr. Lovassy S. Magyarország gerinces állatai 5 P. Cholnoky J. Földrajzi és statisztikai atlasz, 32 P. Szontagh V. A protestáns egyházak iskolafenntartási autonóm jogát ért sérelem, 2 P. Makkai Sándor: Magyar fa sorsa, 3'50 P. Goethe: Dalok, balladák, egyéb költemények. Ford. Szigethy L., 4 P. Ménes László: Vigasztaló, 4 P. Magyarország néprajzi térképe, 3 P. Surányi: Bethlen, 10 P. Simonidesz: A világ vallásai, 80 P. Schiller költeményei. Ford. Szigethy Lajos, 3 P. S. Szabó József: A protestántizmus Magyarországon, 50 P.

A könyvtár állománya 5019 mű 7758 kötetben. Az intézet 20 tudományos és részben szépirodalmi folyóiratot járattott. A tanári könyvtár tanulmányi célokra az intézet által megállapított feltételek mellett a művelt közönségnek is minden időben rendelkezésére áll. A könyvtár öre: *Dr. Dengyel Lajos.*

2. Ifjúsági könyvtár. Ifjúsági könyvtárunk ez évben is szépen gyarapodott s lassan kiheverni kezdi a román megszállás alatt szenvedett károkat. Tanulóink minden irányban kielégíthették olvasó kedvüket s lelkük megtelhetett minden széppel, jóval és nemessel. Gyarapodás: *a) vétel útján:* Irodalomtörténeti füzetek. Czuczor: Bontod. Kisfaludy K.: Csalódások. Pártütők. Iréne. Shakespeare: Coriolanus. Faludi: Nemes úrfi. Pázmán munkái I—II. k. Vörösmarty: Csongor és Tünde. Gyöngyössy: Murányi Venus. A poraiból megéledett Phönix. Gvadányi: A peleskei nótárius. Arany: Toldi. Katalin. Az első lopás. Katona: Bánk-bán. Kármán: Fanni hagyományai, Kölcsey: Válogatott beszédei, Kisfaludy S. regéi. Gyulai: Szilágyi és Hajmási. Jósika: Abafi. Mikszáth: A fekete város. Faylné: Mesekincstár. Benedek E.: Magyar gyermekmesék. Radó: Magyar gyermekmesék. Benedek: Magyar mese- és mondavilág. Móka bácsi: Magyar mesék. Herczeg munkáinak jubiláris kiadásából 10 k. Révész: Tavaszvirágok. Hegedüs: Kossuth. Ungváry: Irredenta versek, Badics: Kisfaludy S. Benedek: Nagy magyarok. Gaál M.: Széchenyi. Garády: Tengerparti séták. Kolumbán: Utazás a Vág völgyében.

Utazás a Délvidéken. Krúdy: Hortobágy. Lőrinczy György: Mikszáth K. Rákosi V.: A császárok sírjai. Egy tutaj története. Sas E.: A virágok költője. Schöpflin: A haladás útján. Sebők: Mackó vendégei. Tömörkény: Jegenyék. Gárdonyi: Isten rabjai. Cervantes: Don Quihote. Baksay: Dáma. Benedek: Honszerző Árpád, Gaál M.: Honszerző Árpád. Sebők Zs.: Dörmögő Dömötör. Molnár F. A Pál utcai fiúk. May R.: A medvevadász. A sivatagon keresztül. Gábor I.: Diákország regénye. Rudyard Kipling: Történetek az őserdőből. Bibó L.: Ladikon az ősmagyar hazába. Babits M.: Aranygaras. Sas Ede: Hih Palkó. Goethe: Dalok, balladák, Ford. Szigethy Lajos; b) *ajándék útján*: Tima József: A kardbojt. Baboss L.: Költők világa. Dr. Vajda E.: Komárom hőse. Kossuth. Kovács S.: Bocskay István. Stomp L.: Apácai Cseri János, Dr. Masznyik E.: Luther. Lőrinczy Gy.: Az öreg pandur. Vida: Nippon hősei, Szigethy: Luther lelke. Tóth S.: Az utolsó kuruc. Kosztolányi: Elbeszélések. Tábori Róbert: Bujdosó Gergely. Kandra Kabos: Magyar mythologia. Mikszáth: Az apró gentry és a nép. Shakespeare: Julius Caesar. Goethe: Berlichingeni Gottfried. Szinnyei: A magyarság eredete. Móricz: Fortunatus. Pálffy: A Daróczy család.

Maurer Károly úrnak, kormányzó tanácsunk tagjának, ezen ajándékozott könyvekért e helyről is hálás köszönetet mondunk. Ezenkívül beköttettünk 72 db. könyvet. A könyvtár állománya 1902 május 1955 kötetben. Értéke 9806 pengő. A könyvtár őre: *Teltsch Kornél*.

3. **Ifjúsági segélyző-könyvtár.** Az ifjúsági segélyző-könyvtár célja szegénysorsú tanítványainknak tankönyvvel való ellátása. A könyvtár állománya 1030 darab tankönyv. Az elmúlt tanévben 703 darabot osztottunk ki 166 tanuló között igen csekély használati díjért. Az új tanterv fokozatos életbeléptetésével kapcsolatban a használhatatlanná vált könyveket ki kellett selejteznünk és ezek helyett újakat szereztünk be. Az új beszerzés, valamint a tankönyvek bekötése 718 Pengőt tett ki. Tankönyveket adományoztak: a Franklin Társulat, az Athenaeum, a kir. magy. egyet. nyomda és Kókai könyvkiadóvállalata; e cégeknek adományukért e helyen mond köszönetet a könyvtár vezetősége. A könyvtár kezelője: *Benigny Andor*.

4. **Földrajzi szertár.** A földrajzi szertár ebben az iskolai évben újabb bevásárlással nem gyarapodott. Felszerelése a követelményeknek megfelelő. A szertár őre: *Péter Károly*.

5. **Természetrizsi szertár.** A természetrizsi szertár gyarapodása az 1927—28. iskolai évben: 2 db. üvegopál és 2 db. agyagminta (Nemes István VI. o. tan. ajándéka), 1 db. mészkonkrécio (Krúdy Ilona úrnő ajándéka), 1 db. függő cinkefészkek (Déry Pál VIII. o. tan. ajándéka). Az ajándékozók ezúton is fogadják az intézet köszönetét. A szertár őre: *dr. Schárbert Armin*.

6. **Természettani szertár.** Gyarapodás nem volt, csupán rádiókészülékünket alakítottuk át. A szertár őre: *Zwick Vilmos*.

7. **Matematikai szertár.** A folyó tanévben csupán a rajzszertárból átvett néhány testmintával gyarapodott. A szertár őre: *Zwick Vilmos*.

8. **Rajzszerár.** Rajzszerárunk állománya az elmúlt iskolai évben néhány oktató füzettel és mintalap-gyűjteménnyel, továbbá 2 drb. szemléleti látszattani fatestcsoporttal gazdagodott. Általában szerári felszerelésünk állománya kielégítő s az új reálgimnáziumi rajzoktatás céljainak mindenben megfelelő. A szerár öre : *Kozák István.*

9. **Tornaszerár.** Tornatermünket nagy anyagi áldozattal a nyár folyamán kifestettük, az ajtókat, ablakokat, kályhákat, tornaszereket megjavítottuk. A vetkező helyiségbe új fogasokat, padokat csináltattunk. A szerár állományában jelentősebb gyarapodás nem volt. A szerár öre : *Zágoni Dezső.*

A tanárok irodalmi és közművelődési munkássága.

Benigny Andor : Módszeres értekezleten ismertette az új ág. h. ev. rendtartást összehasonlítva az állami rendtartással. A helyörség tisztjeinek németnyelvi előadásokat tartott.

Kozák István : Előadást tartott a nyiregyházi honvéd helyörség tisztikarának a „Nemzeti nevelés”-ről; a 12-ik honv. gyal. ezred altisztképző tanfolyamán tanította a magyar nyelvet, mértant és számtant.

Máczay Lajos : Előadásokat tartott a Luther Szövetségben. Belső munkatársa a Nyírvidék napilapnak.

Péter Károly : Történelmi és szociológiai előadást tartott a nyiregyházi honvéd helyörség tisztikarának. A magyar ipar fejlődése és társadalmi hatásáról előadást tartott a Kiosz helybeli tagjainak. Társadalmi problémákról cikksorozatot írt a Nyírvidékben.

Dr. Schárbert Ármin : Módszeres értekezést tartott a chemia tanításáról a reálgimnázium IV. osztályában. Felolvasást tartott a Földrajzi Társaság didaktikai szakosztályának nyiregyházi vándorgyűlésén „A Nyírség földrajzi helyzete, a trianoni határ és a Rothermere vonal esetén” címen.

Dr. Vietórisz József : Elnöki megnyitók a Szabolcsi Tanári Körben; előadás az Evangélikus Tanárok Országos egyesületében; cikkek a helyi sajtóban. *Ars poetica mea* (tanköltemény) a Kisfaludy-Társaságban; Horatius levele a költészetéről (műfordítás) ebben az Értesítőben. Résztvett a Magyar Nemzeti Szövetség, az Országos Stefánia-Szövetség és a Szabolcsvármegyei Cserkész-Szövetség munkájában.

Zwick Vilmos : Módszeres értekezést tartott a reálgimnáziumi algebratanítás anyagáról és módszeréről; a magyar dalosügy érdekében cikkeket írt a helyi sajtóba; rendezte a III. szabolcsi diákdalosünnepet és az oktató filmelőadásokat a helybeli tanulóifjuság és helyörség részére.

Zágoni Dezső : Módszeres értekezést tartott a középiskolai testnevelésről; előadást tartott a testnevelési módszerekről, különös tekintettel azoknak a szívre és tüdőre való hatásáról.

Adatok az év történetéhez.

1. **Általános viszonyok.** Az 1927—28. tanév nagy fordulót jelez iskolánk történetében: utolsó olyan tanítványainkat bocsátottuk útnak, akik a görög nyelvet tanulták; a következő tanévben már mind a négy felső osztályban a francia nyelv foglalja el a görög helyét. Nagyon kívánatos, hogy ez a fordulat a haladás irányában való fejlődést jelentse; viszont sajnálatos, hogy forrongó korunk a klasszikus műveltség lefokozását követelte áldozatul. Ily viszonyok között szép hivatás vár tanártestületünkre e nemes hagyomány ápolásában, amely minden időben örök értékű tartalommal töltötte meg az emberiség lelkét s a maga teljes egészében semmiféle surrogattal nem volt pótolható.

Úgy ezzel a kérdéssel, mint a középiskola valamennyi jelentősebb ügyével bőven foglalkoztunk a Szabolcsi Tanári Kör ülésain, s jól esik megállapítanom, hogy a harmonikus együttműködés jegyében sikeresnek mondható munkát végeztünk. Szívesen üdvözlöttük vármegyénk székhelyén a Magyar Földrajzi Társaság didaktikai osztályának vándorgyűlését; sok reménnyel várjuk az Országos Középiskolai Tanáregyesület évi rendes közgyűlését, amelynek helyéül a választmány, ez alkalommal először, ugyancsak Nyíregyháza városát jelölte ki.

Az országos mozgalom hatása alatt intézetünk is kivette a maga részét egyfelől Kossuth Lajos emlékének, másfelől Rothermere lord akciójának ünnepléséből. Nagy hazánkfia budapesti szobrának leleplezésén küldöttséggel képviselttük magunkat, jóakaratu angol barátunkat születésnapja alkalmából osztályonként levélben kifejezett jókívánatainkkal kerestük fel. Kossuth a magyar szabadság nevében kereste az igazságot, Rothermere a magyar igazság nevében küzd szabadságunkért. A történelem logikája örök törvény, amelyben hinni szent kötelességünk, amelyért küzdeni örök dicsőségünk.

2. **A kormányzó tanács működése.** Intézetünk kormányzó tanácsa hivatása magaslatán szíves készséggel és nemes buzgalommal intézte a hatáskörébe eső ügyeket; nevezetesen: gondoskodott az üresedésben levő állások betöltéséről, német nyelvi, rajz- és vívótanfolyam szervezését engedélyezte, különösen felkarolta a cserkész- és a testnevelés ügyét, helyiségeink átengedésével lehetővé tette a közművelődés érdekeinek iskolánkivüli szolgálatát, megvizsgálta és jóváhagyta a számadásokat, megállapította a tandíjmentességet, kiadta a jutalomdíjakat és segélyeket. Általában teljes éberséggel és hűséggel őrködött iskolánk erkölcsi és anyagi érdekei fölött.

Figyelmének és munkásságának javarészt az intézettel kapcsolatban létesítendő internátus ügyének szentelte. Megállapította a helyiségszükségletet, s kimondotta, hogy a tervek egyelőre 60 személy számításba vételével készíttessenek el, és pedig a tornacsarnokkal kombinálva akként, hogy az elhelyezendő tanulók létszámának emelkedésével az épület könnyen kiegészíthető legyen. Építési segély iránt a vallás- és közoktatásügyi, nemkülönben a népjóléti

minisztériumhoz intézett folyamodványunk azzal érkezett vissza, hogy a kérelem teljesítése a pénzügyi lehetőségek esetére nyilvántartásba vétetett. A megkezdett munkát kitartással folytatjuk.

Ezen a helyen is örömmel ödvözlöm dr. Szopkó Dezső tanácsos urat, akit a kormányzó tanács az év folyamán helyettes felügyelőnek, úgyszintén Mikler Sándor ny. tanfelügyelő urat, akit tanácstagnak választott meg. Iskolánk érdekében kifejtendő munkájukra Istennek gazdag áldását kívánom. A városunkból elköltözött Szirmay István volt tanácsos urat pályájának emelkedő útján mindnyájunk legjobb kívánatai kísérik.

Fokozott elismeréssel és őszinte lelkesedéssel üdvözlöttük fáradhatatlan felügyelőnket, dr. Bencs Kálmán polgármester urat, aki ebbeli hivatalos állásában páratlanul sikeres működésének tizedik évfordulójához ért el. Amerikai útjáról szerencsés hazaérkezését az isteni gondviselés iránt érzett meleg hálával fogadtuk abban a meggyőződésben, hogy ott nyert tapasztalatait iskolánk javára is értékesíteni fogja. Másfelől mély fájdalommal és őszinte kegyelettel kísértük utolsó útjára Bogár Lajos helyettes felügyelőnket, akinek egy hosszú emberéleten át szerzett érdemeit Értesítőnk vezető helyén méltatjuk.

3. A tanártestület és a tanári tanácskozások. Hivatásunk átérzése, iskolánk szeretete és kötelességünk tudata ez évben is arra ösztönzött mindnyájunkat, hogy az intézet jóhírneve, fejlődése és haladása tekintetében minden lehetőet megtegyünk s versenyképességünket minden irányban biztosítsuk.

Személyi változás a tanártestületben annyiban történt, hogy Szalay Sándor kartársunk a felsőbb hatóságok intézkedése alapján ismét elfoglalhatta másfél évig nélkülözött tanszékét. Az előbbi tanév végén megválasztott Zágoni Dezső testnevelési tanár is megkezdte nagyfontosságú működését s jogos reményt nyújt arra, hogy továbbra is teljes mértékben meg fog felelni a hozzá fűzött várakozásnak. Szívvel kívánom, hogy mindkettőjük munkájának sok hasznát lássa az iskola és az ifjúság.

Változás fog beállani az igazgatóságban és a francia-német tanszék ügyében is. Dr. Vietórisz József igazgató a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak 31.225—1928. IX. sz. rendeletével nyugdíjaztatott; helyére a kormányzó tanács ideiglenesen Teltsch Kornél tanárt állította. A francia-német tanszékre ugyancsak a kormányzó tanács ismételten pályázatot hirdetett, aminek eldöntése folyamatban van. Francia óraadókul Moravszky Ferenc ny. igazgató és Bácskai József felsőkereskedelmi iskolai tanár nyertek alkalmazást, s a magam részéről csak szerencsésnek mondhatom a kormányzó tanácsnak ezt az intézkedését, mert mind a ketten teljes elismerésre méltó módon biztosították a tanítás folytonosságát.

Dr. Kiss László kartársunknak rendes tanárrá választását a vallás és közoktatásügyi miniszter úr 53013 1928. sz. rendeletével tudomásul vette, a rendes tanárt megillető fizetéskiegészítés utalványozását azonban későbbre halasztotta. Az egyházi ének tanítását ez évben is Máczay Lajos vallástanár volt szíves magára vállalni.

Itt említem meg végül, hogy dr. Kovács László orvos úr a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 71915/1927. sz. rendelete alapján hatóságaink hozzájárulásával iskolánkban szerezte meg az iskolaorvosi és egészség-tanári minősítéshez szükséges pedagógiai gyakorlatot, amelynek végeztével teljes sikert igazoló bizonyítványt kapott.

Egyébként a tanári kar, mint testületileg tagja az Országos Középiskolai Tanáregyesület Szabolcsi Körének s az Országos Evangelikus Tanáregyesületnek, élénk részt vett ezeknek az intézményeknek mozgalmaiban, úgyszintén az iskolán kívüli népművelés munkájában is. Több tagja belépett a Protestáns Irodalmi Társaságba s többé-kevésbé általános érdekű irodalmi munkásságot fejtett ki. Testületileg jelentünk meg Körünk nagykallói ifjúsági dalosünnepén, ahol igen szíves fogadtatásra találtunk s hagyományos vendégszeretben részesültünk; hasonlóképen örömmel jelentünk meg azon az ünnepen is, amelyet államsegéllyel szervezett népiskoláink a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr tiszteletére tartottak.

Az Országos Tanügyi Kongresszus és ezzel kapcsolatos kiállítás rendezését örömmel, a tanári fizetés átcsoportosítása és rendezése folyamán érvénybe lépett szeniumos rendszert általában véve megnyugvással fogadta a tanártestület; ezt ugyanis a rendszer teljes kiépítésére alkalmas kezdő lépésnek tekinti. Kornis Gyula államtitkár és Vajdinger Gyula miniszteri tanácsos uraknak ez irányban kifejtett hathatós közreműködése méltán rászolgált arra az elismerésre, amelylyel a magyar tanárság őket országos egyesületünk tiszteletbeli tagjainak választotta meg.

Tanácskozásaink az iskola tanügyi és fegyelmi ügyeinek minden ágára kiterjeszkedtek; határozataink úgy ezekre, mint az egyházi főhatóság és a kormányzó tanács elé kerülő ügyekre nézve mindig egyértelműek voltak. Ifjúsági egyesületeink megszervezése és ellenőrzése ép úgy gondunk tárgya volt, mint a tantervnek és az utasításoknak egységes szellemű végrehajtása.

4. Tanulmányi rend. A tanévet a főhatóságok rendelkezése alapján szeptember hó 14-én nyitottuk meg, fennakadás nélkül folytattuk az egész éven át és június hó 27-én fejeztük be. Tantárgy- és órarendváltás nem volt; a hivatalból vagy betegség miatt távollevők munkáját a helyettesítésre kijelölt kaitársak készséggel vállalták.

Beható tanulmány tárgyává tettük az állami Rendtartással megegyező új Rendtartásunkat, nemkülönben a középiskolák Tantervéhez a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 70640—1927. sz. rendeletével kiadott Utasításokat, amelyeknek egyaránt szükséges és hasznos voltáról teljes meggyőződést szereztünk. Tisztelettel vettük tudomásul a tanárok magatartására vonatkozó miniszteri rendeletet is, mert magunk is azt valljuk, hogy ezen fordul meg az intézet sorsa és egész nemzedékek érdeke.

A szülőkkel való érintkezést a kötelező leckenapló útján és a szülői értekezletek folytatásával rendszeresítettük. Sürgős esetekben a szükséghez képest minden óráközben készséggel állottunk az érdeklődők rendelkezésére.

Oktató és fegyelmező eljárásunkban egyaránt egységes szellem meghonosítására törekedvén, sűrűn látogattuk egymás óráit, aminek egészséges hatását a magánérinthetés szempontjából is örömmel érezzük.

Ismeretterjesztő anyagokkal hathatós tényezőknek bizonyultak az ifjusági színházi előadások és kötelező oktató film-előadásaink; ez utóbbiak sikerét nagyban elősegítette az erre hivatott és felkért szaktanárok értékes kísérő magyarázata.

Ami a tanulmányi eredményt illeti, általában az írás és helyesírás, egyik-másik osztályban a latin és a matematika terén maradt kívánni való. Mindenesetre jó lenne, ha a szépírást újra felvenné iskolánk a rendkívüli, de kötelező tantárgyak sorába.

Tanítványaink felvételéről, számáról, vallás, kor, illetőség, magaviselet és előmenetel tekintetében mutatkozó megoszlásáról, nemkülönben a mulasztott órákról statisztikai kimutatásunk ad szám-szerű tájékoztatást.

5. Valláserkölc és fegyelem. Ifjuságunk valláserkölcön alapuló hazafias nevelésére különös gondot fordítottunk. Még mindig sokat kell küzdenünk az iskolán kívül álló tényezők káros befolyása ellen; a szülői ház se siet kivétel nélkül nevelő munkánk támogatására. A köteles tisztelet mellőzéseért két tanulót tanárkari megrovásban kellett részesítenünk. A háború óta mégis lényegesen javult a helyzet, s minden reményünk megvan arra, hogy előbb-utóbb kifogástalan erkölcsi magaviseleti viszonyokról tehetünk jelentést.

A tanítást mindennap alkalmi imával s a Magyar Hiszekegy elmondásával kezdtük és végeztük. Megköveteltük, hogy a testvéri szellem érdeke senki részéről kárt ne szenvedjen. A tanártestület a ifjúsággal együtt részt vett valamennyi vallásos és hazafias tznepen. Erkölcsi téren az erős fegyelem gyakorlása, közelebről üz önfegyelemre szoktatás útján igyekeztünk tanítványainkból férfiaelemeket nevelni. Gondunk volt a nemes áldozatkészség és okos jákerekosság erényének felébresztésére és kifejlesztésére is.

A felekezeti béke ápolása és a vallástani oktatás sikere érdekében továbbra is fenntartottuk azt a helyesnek bizonyult régi intézkedésünket, hogy a hitoktatók, amennyire csak lehetséges, az intézet helyiségeiben tanítsák a kezükre bízott ifjuságot. Adventtől húsvétig a helybeli ág. h. ev. leánygimnázium tanártestületével és növendékeivel közös házi istentiszteletet tartottunk, az év többi részében a tanulók vasárnaponként tanáraik vezetése alatt a templomba mentek. Ugyancsak együtt járultunk az Úr asztalához is; konfirmandusainkat a vallástanárról részesítette a szükséges előkészítő oktatásban, A tanártestület, amennyiben alkalma nyílik rá, szívesen vesz részt az egyházi közélet tevékenységében is.

6. Egészségügyi állapot. Úgy a tanárok, mint a tanulók egészségi állapota általában véve kielégítő volt. Helyesnek bizonyult az az intézkedésünk, amellyel tanítványaink tejszükségletét intézményesen biztosítottuk. A nem elfogadhatólag igazolt betegség miatt mulasztott órák számát erélyes és következetes eljárásunkkal a tavalyinak harmadára csökkentettük.

Fájdalmas részvétellel emlékezem meg Jármay Ferenc V. oszt. tanítványunknak február hó 25-én bekövetkezett elhunytáról, akit rövid ideig tartó betegsége gondos szülőinek végtelen fájdalomra idő előtt ragadott el az élők sorából. Temetésén a tanári kar testületileg jelent meg, osztálytársai nevében Mikler Sándor mondott búcsúbeszédet. Szeretetreméltó egyéniségének kedves emlékét sokáig meg fogjuk őrizni.

7. Iskolai ünnepek. A hazafias és egyházas érzelem ápolása céljából az elmúlt évben is megtartottuk szokásos iskolai ünnepeinket, amelyek iránt városunk, sőt vármegyénk közönsége is élénk érdeklődést tanusított. Örömmel fogadtuk iskolánk ifjúságának azt az akcióját, amellyel a saját elhatározásából a saját körében önkéntes adományokból 272 pengőt gyűjtött, hogy ez összegben régi zászlónk helyébe két új nemzetiszínű lobogót állítson.

Tanévnyitó ünnepünket szeptember hó 14-én, a Szentlélek segítségül hívásával, a vallástanár fohászával, az igazgató alkalmi beszédével s a fegyelmi szabályok közlésével tartottuk meg.

Október 6-án az aradi tizenhárom emlékére gyászünnepet rendeztünk, belevonván ebbe intézetünk hősi halottainak emlékét is. Ünnepünk után a templomba vonultunk az ott elmondott gyászima meghallgatására.

A reformáció emlékünnepén újból a templomban jelentünk meg s a testvérintézetekkel együtt ifjúságunk képviselői is részt vettek nagy Lutherünk szellemalakjának felidézésében.

Február hó 1-én Kossuth Lajos emlékére ifjúsági hangversenyt rendeztünk, amelyen Kozák István VIII. oszt. tanuló megnyitóbeszéddel, Puskás Jenő VIII. és Bodor András VIII. o. t. hegedű-, Keller Andor VIII., Schönwald Sándor VIII. és Balkányi Pál VIII. o. tanuló zongoraszámmal, Teltsch István VII o. t. ünnepi beszéddel, Pecsénye Zoltán és Klein Zoltán VIII. o. t. szavalattal, Máczay Gyula VIII. és Puskás Jenő VIII. o. t. dialog elmondásával, vegyeskarunk magyar népdalokkal, zenekarunk egy magyar ábránd előadásával szerepelt. A műsor után tánc volt tanári felügyelet alatt. A hangverseny jövedelmét az ifjúsági segélyalap gyarapítására fordítottuk. Ugyanerre a célra engedte át Nyiregyháza városa az általunk befizetett vigalmiadót is.

December hó 6-án és június hó 18-án a kormányzó őfömméltósága neve-, illetőleg születésnapja alkalmából mi is részt vettünk a templomban tartott hálaadó és könyörgő ünnepen.

Március 15-ikét nemcsak az iskolában és a templomban, hanem a város közönségével együtt is megünnepeltük. Iskolai ünnepünkön a vegyeskar Petőfi „Honfidal“-át énekelte, az igazgató megnyitót mondott és egyben felavatta az intézet lobogóit. Nagymáté György VIII. o. t. a Nemzeti dalt szavalta, Kozák István VIII. o. t. alkalmi beszédet adott elő, Máczay Gyula VIII. o. t. szavalt, az intézet zenekara a Kossuth-indulót játszotta, Kiemelkedő mozzanata volt az ünnepnek a Kossuth-pályázatról szóló jelentés, amelynek alapján dr. Szopkó Dezső helyettes felügyelő Pecsénye Zoltán VIII. o. t. tanuló-
nak 30 P. pályadíjat s adományból Kozák István VIII. o. t.-nak

25 P jutalmat osztott ki; Máczay Lajos VIII. o. t. nyilvános dicséretben részesült.

Részt vettünk a Kovács István vértanu emlékére a helybeli bajtárs-egyesület által rendezett ünnepen, úgyszintén a hősök emlék-ünnepén; mindkét alkalommal koszorúval is kifejezést adtunk soha nem múló, hálás kegyeletünknek.

A Szabolcsi Tanári Kör által Nagykállóban rendezett sikeres dalos-ünnepéről az ifjusági egyesületek működésénél emlékszünk meg részletesebben.

A Magyar Nemzeti Szövetség irredenta-pályázatának eredményét szintén hazafias ünnep keretében vettük tudomásul a központi kiküldöttek s a helybeli középfokú intézetek és a nagyközönség jelenlétében.

Április 18-án mi is megjelentünk ev. hitvallású növendékeinkkel az egyházközségünk által épített bérpalota alapkövetételének ünnepén, hogy a nagyjelentőségű alkotásra Istennek gazdag áldását kívánjuk.

Tavaszi kirándulásunkat részben a fák és madarak napjának szenteltük, amikor is dr. Schárbert Ármin tanár fejtegette az ügy fontosságát s buzdította az ifjuságot a fák és madarak védelmére. Sikerült majálisunkon az ifjuságot játékokkal és versenyekkel foglalkoztattuk, s az érdeklődő nagyszámú közönség szívvel-lélekkel csatlakozott a tavaszi öröm ártatlan megnyilvánulásához. Helyi társadalmunk meleg együttérése a közebeden elhangzott lelkes felköszöntőkben nyert minden irányban biztató kifejezést, amiért csak hálás lehet a kedélynevelésre is gondot fordító iskolánk. A rendezés munkájában Teltsch Kornél tanár vezetése alatt részt vett az egész tanártestület.

8. Tanári közgyűlések. Röviden említettem már, itt közelebből ismertetem azokat a tanári közgyűléseket, amelyek városunkban és Budapesten mentek és mennek végbe.

A Szabolcsi Tanári Kör ezidei közgyűlésének egyik legfőbb tárgya az általános tisztújítás volt, amely eljárás eredményeként túlnyomó részben újból a régiek nyertek három évre szóló megbízást a Kör ügyeinek vezetésére és intézésére. A napirend folyamán az elnök az úgynevezett neonacionalizmus, Néveri János alelnök pedig a humanisztikus gimnázium korszerű kérdéseit fejtegette.

A Magyar Földrajzi Társaság Didaktikai Osztálya igen népes és minden részében sikerült vándorgyűlésének rendező munkáját Körünk buzgó tagjai s Kardos István tanácsos közreműködésével városunk megfelelő szakértői támogatták. Tartalmas előadások, sikerült kirándulások és testvéri érzelmek teszik kedvesen emlékeztessé az ünnepszámba menő gyűlés tapasztalatait. Körünk részéről dr. Schárbert Ármin kartársunk tartott előadást.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület intézetünk igazgatójának előterjesztésére helyesléssel fogadta azt a gondolatot, hogy közgyűlései a régi szokás felújításával vidéken is megtarthatók legyenek. Meghívásunkra ez évben nálunk lesz, és pedig szeptember hó 8—9. napjain, a háború óta első ilyen közgyűlés, amelynek

előre is nagyon örülünk s amelyre tanártársainkat tisztelettel és szeretettel várjuk.

A III. országos tanügyi kongresszus, amelyen intézetünket az igazgatón kívül Zwick Vilmos, Péter Károly és dr. Kiss László tanárok képviselték, július hó 2—5. napjain ment végbe Budapesten. Feledhetetlen emlékű, fényes keretek között folyt le a tanárságnak és tanítóságnak e nagyfontosságú együttes munkássága, s minden tekintetben megérdemelte azt az osztatlan elismerést, amelyben a legmagasabb és legilletékesebb tényezők részesítették. A kongresszus tizenkilenc szakosztályban különösen iskolaszervezeti és pedagógiai kérdésekkel foglalkozott; az előadások mindegyikét a nemzeti eszme kidomborítása tette általános érdekűvé; a nyolcosztályú népiskola gondolata közhelyeslésre talált, s megvalósulását rövid időn belül várhatjuk.

Igen sikerült a kongresszussal kapcsolatban rendezett tanügyi kiállítás, amelyben mi is részt vettünk Kossuth Lajos levelének (facsimile), utolsó görög tanfolyamos tanítványaink és görög tanáraink fényképének, az iskolai épület és helyiségek néhány képének, a tanulók irredenta tárgyú dolgozatainak, a tanárok módszertani óraismertetésének, műsoros előadásaink díszesen kiállított meghívóinak és cserkészcsapatunk múlt nyári táborozása képekkel díszített leírásának beküldésével. Kár, hogy a helyiség szűk volta miatt nem mind az 53 darabunkat láttuk a kiállításon; voltak szebbek is, mint a mieink, de nyugodt lelkiismerettel állíthatjuk, hogy megtettük kötelességünket.

9. Tanulmányi kirándulások. Május 19, 20 és 21-én intézetünknek 49 tanulója és 4 tanára Budapestre rándult fel, hogy részt vegyen a VI. országos diákdalosünnepen. Helyezést nem kaptunk, de helyünket becsülettel megállottuk. Ugyanezt az utunkat tanulmányi célokra is felhasználtuk. Növendékeink megtekintették az új Kossuth-szobrot, az országházat, a budai várpalota belső termeit, a Mátyás templomot, a Szépművészeti Múzeumot, az állatkertet és a Párisi Nagy Áruházat. Előzetesen nyert engedély alapján megtekintettük Kőbányán a Dréher-féle csokoládégyárat és a Részvény-Serfőző r.-t. hatalmas gyártelepét. Mind a két helyen lekötelező szívesseggel fogadott, kalauzolt, sőt meg is vendégtelt bennünket a két gyártelep vezetősege, amiért ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki.

A szóbeli érettségi vizsgálatok idején június 14-én az iskola 157 növendéke 4 tanár vezetésével egynapos tanulmányi kiránduláson vett részt. A reggeli vonattal kimentek Tiszabercelre s ott megtekintették a vármegye nagy fiának, Bessenyei Györgynek, szülőházát. Ez alkalommal rögtönzött emlékünnap keretében Teltsch István VII. o. tan. ismertette tanulóitársai előtt Bessenyei György irodalmi munkásságát és nemzeti jelentőségét. Ezután az egész társaság a Tiszaparra vonult, ahol a Nyírvízsabályozó Társulat szivattyóműveinek megtekintése után az ártéri füzesekben telepedett le, megfigyelte az ártéri növényzet jellegzetes alakulását, az épen áradásban levő Tiszán a folyóvíznek romboló és építő munkáját,

a hegyvidéki fának a tutajoztatását, s idejét játékkal és fürdészel töltötte el. Délután 4 órakor visszaindultunk a községbe, hol vonatra szálltunk és este hét órakor teljes számban, ép egészséggel és a szabad levegőtől felfrissülve érkezünk Nyíregyházára.

A VIII. osztály tanulói az igazgató és Zwick Vilmes tanár vezetésével október 14-én megtekintették a nyíregyházi városi jéggyárat, ahol Hunek Emil városi műszaki előadó úr tartott részükre talpraesett elméleti oktatást a jéggyártásról, majd működésükben is bemutatta a jéggyár gépeit és a hűtőkamrákat Ugyancsek a VIII. osztály tanulói két csillagászati estén is részt vettek a csillagképek és a Hold megfigyelése céljából.

A IV. osztály tanulói június 1-én dr. Kiss László tanár vezetésével a Szabolcsvármegyei Jósa András-múzeumot szemlélték meg, ahol Kiss Lajos múzeumi igazgató úr szolgált nagyon tanulságos magyarázattal a minden részében igen értékes gyűjtemény érdekes darabjairól.

10. **Államsegély.** Felekezeti középiskoláink fenntartása majdnem kivétel nélkül csak úgy lehetséges, hogyha továbbra is igénybe veszik a számukra szerződésileg biztosított államsegélyt; ez a mi intézetünkben ma sem éri ugyan el a békebeli állapot színvonalát, mindamelllett nagyban hozzájárul háztartásunk egyensúlyának biztosításához. Államsegély címén a rendes és helyettes tanári fizetés 92,5%-át élvezzi iskolánk: óraadóink tiszteletdíját azonban a saját erőnkől kell fedeznünk. Nagy terhet ró intézetünkre a lakáspénz és a kötelező nyugdíjárulék is.

11. **Hivatalos látogatás.** Az állam főfelügyeleti és ellenőrzési jogának gyakorlására a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak 68683—1927. sz. rendeletével miniszteri megbízottul kiküldött Ady Lajos debreceni tankerületi kir. főigazgató úr az 1927. évi november hó 23—24. napjain végezte hivatalos látogatását s a tanártestület értekezletén közölte a tanítás módszerére és a fegyelem gyakorlására vonatkozó észrevételeit, A tanártestület az intézet érdekében és a várható eredmény fokozására tett észrevételeket, tanácsokat és fejtegetéseket a maga részéről hálás köszönettel fogadta.

A nyilvántartás érdekében közlöm, hogy iskolánkban a testnevelési munka megfigyelésére és ellenőrzésére ugyancsak a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 4369—1928. sz. rendeletével Kócza Géza testnevelési szakfelügyelő küldetett ki, akinek látogatását bizalommal várjuk.

12. **Érettségi vizsgálatok.** a) Az 1927. évi szeptember hóban tartott érettségi vizsgálatra jelentkezett 6 tanuló, akik közül a követelményeknek jól megfelelt 1, érett 2, a december havában tartandó javító érettségi vizsgálatra utasított 3 tanuló.

b) A decemberi érettségi vizsgálatra jelentkezett 4 tanuló, akik közül 2 teljes, 2 pedig javító érettségi vizsgálatot tett. A vizsgálatot valamennyien sikerrel állották meg.

A szeptemberi és decemberi érettségi vizsgálatokon az elnöki tisztelet Hronyecz József püspöki titkár látta el, a vallás és közokta-

tásügyi kormány képviselőjében pedig Saskó Samu szarvasi ev. reálgimnáziumi igazgató jelent meg.

c) Az 1928. évi június hó folyamán tartott érettségi vizsgálatra 54 tanuló jelentkezett, akik közül egy tanuló javító vizsgálatot tett. Az 53 teljes érettségi vizsgálatra jelentkező tanuló írásbeli dolgozatai alapján szóbeli vizsgálatra bocsátott. A vizsgálatot tett tanulók közül a követelményeknek jelesen megfelelt 13 tanuló, névszerint: Balkányi Pál, Blau Pál, Hartmann Gábor, Heller Pál, Klár Dezső, Kovácsy Ferenc, Kozák István, Máczay Gyula, Máthé Jenő, Murányi Tamás, Nagymáté György, Pecsénye Zoltán. Puskás Jenő; a követelményeknek jól megfelelt 16, érett 12, szeptember hóban teendő javítóvizsgálatra utasított 10, a teljes érettségi vizsgálatnak egy év múlva leendő megismétlésére utasított 2 tanuló. A javítóvizsgálatra jelentkezett 1 tanuló sikeres vizsgálatot tett.

Az érettségi vizsgálaton Dr. Domján Elek tiszavidéki ev. esperes elnökölt, a tanügyi kormányt Dr. Benigny Gyula egyetemi m. tanár képviselte.

Az érettségi vizsgálatokon megjelentek: Geduly Henrik püspök, Paulik János igazgató lelkész, dr. Bencs Kálmán felügyelő, dr. Szopkó Dezső helyettes felügyelő urak és más tanügybarátok is.

Első érettségi vizsgálatunk negyvenedik évfordulója alkalmával kegyelettel emlékezünk az úttörő munkásokra s jóreménnyel indulunk a munka folytatására.

Ifjusági egyesületek.

1. **Ifjusági gyámintézet.** Célja az evangélikus öntudat s a felebaráti szeretet ápolása a tanulóifjúság lelkében. Az ev. tanulók részt vettek az egyház által rendezett ünnepélyeken is. Az ev. egyetemes gyámintézet részére gyűjtést eszközöltek, melynek eredménye 39 P 54 fillér volt; az összeget rendeltetési helyére juttattuk. Az egyesület élén **Máczay** Lajos tanár állott.

2. **Filléregylet.** Szegény tanulóknak kisebb méretű segélyezésére s a devalvált ösztöndíj-alapítványok kamatainak kiegészítésére szolgál. Bevétel volt 100 P 41 fillér, kiadás 100 P, maradvány 0.41 P. Kezelője **Teltsch** Kornél.

3. **Bessenyei-önképzőkör.** Az ifjusági Bessenyei-önképzőkör 1927. október hó 1-én alakult meg **Valent** József tanárelnök vezetése alatt a VI. VII. VIII. osztály növendékeiből 95 taggal. Tisztviselői: Kozák István VIII. o. t. alelnök, Hartmann Gábor és Klár Dezső VIII. o. tanulók, titkárok, Máczay Gyula VIII. o. t. főjegyző, Teltsch István VII. o. t. aljegyző, Nagymáté György VIII. o. t. háznagy, Kovácsy Ferenc VIII. és Huray Gyula VII. o. t. zászlótartók, Makranczy Béla VII. o. t. pénztáros

Tartott a kör 1 alakuló, 10 rendes, 1 dísz- és 1 záróülést; azonkívül szerepelt a Kossuth- és március 15-i ünnepségeken.

A rendes üléseken 29 szavalat hangzott el; ezek közül 5 jegyzőkönyvi dicséretben részesült, 12 dicséretes, 5 sikerült, 4 kev. sikerült fokoza- tot nyert, míg 3-at ujrasszaválásra utasított a kör. Több zongora és he- gedűszám tette változatosná az idén is a műsort. A március 15-i beszéd díját, a Bogár Lajos-alapítvány kamatait Kozák István VIII. o. t. ifjusági alelnök nyerte el, az ódapályázat meddő maradt. A Lukács Ödön alapítvány kamatainak megváltására 50 pengőt szavazott meg Szabolcsvármegye közönsége; Puskás Antal VIII. o. tanulóknak adtuk ki, a kör legjobb szavalojának.

A bírálóbizottsághoz 7 jelíges munka érkezett; ezek közül 5 költe- mény, 1 fordítás, 1 pedig felolvasás. A felolvasást elvetette a bizottság, a fordítás jegyzőkönyvi dicséretet kapott, a költemények közül 2 dicsé- retes, 3 kev. sikerült fokot nyert. A kör ülésein tartott 4 szabadelőadás közül 3 dicséretes fokot, 1 jegyzőkönyvi dicséretet érdemelt.

A legszorgalmasabb előadó díját, 10 pengőt, Kozák István VIII. o. t., alelnök nyerte el, a legmunkásabb tag jutalmát, 5 pengőt, Hartmann Gábor VIII. o. t., titkár, érdemelte ki.

Az olvasókör termét a tagok szép számmal látogatták. 1 szépiro- dalmi lapot járattunk. Könyvtárunkat Zsigmond Ferenc: Az Ady-kérdés története és Lampérth Géza: Csendes Ünnepek c. verskötetével gyara- pítottuk. Dr. Saáry Sándor hagyatékából egy könyvszekrényt kaptunk.

4. **Báró Eötvös Loránt-természettudományi kör.** Megalakult október havában **dr. Schárbert** Armin tanárelnök vezetésével 43 taggal. Ifj. elnök Máczay Gyula VIII. o. tan., titkár Lingvai Jenő VIII. o. t., pénztá- ros Murányi Zoltán VIII. o. t., főjegyző Pecsénye Zoltán VIII. o. tan., aljegyző Huray Gyula VII. o. tan., ellenőr Kiss Sándor VII. o. tan., háznagy Szabó Ferenc VIII. o. tan., főkönyvtáros Balogh József VIII. o. tan., alkönyvtáros Farkas Andor VII. o. tan. lett. Az iskolaév fo- lyamán a kör egy alakuló, kilenc rendes, egy rendkívüli s egy záró- ülést tartott, melyeken két felolvasás és tíz szabadelőadás hangzott el. A kitűzött öt pályátételre két pályamű érkezett be; az egyik «A robbanó anyagok» címmel, szerzője Máczay Gyula VIII. o. tan.; a másik «Az elektromos világítás» címmel, szerzője Balogh József VIII. o. tan. A kör mindkét pályamunkát 10—10 pengő jutalomban részesítette.

5. **Matematikai szeminárium.** A VIII. osztálynak 8 tanulója vett részt azokon a kéthetenként tartott szemináriumi összejöveteleken, ame- lyeken **Zwick** Vilmos tanár az infinitezimális számítás elemeibe vezette be a résztvevőket, ők maguk pedig nehezebb feladatok megoldásával egészítették ki matematikai ismereteiket.

6. **Ének- és zenekör.** Az ifjúsági vegyeskar 92 taggal alakult meg és heti 2 órában tartott próbákat. Közreműködött a helybeli ev. templomban okt. 31-én tartott reformációi emlékűnnepen, a Bessenyei-önkép-zőkörrel együtt rendezte az iskola febr. 1-én tartott Kossuth-ünnepét és részt vett az iskola márc. 15-iki hazafias ünnepén. Az énekesek kottaismeretének gyarapítására Kappa Pál fővárosi énektanár vezetése alatt 15 órás elméleti énektanfolyamot rendeztünk, amelynek befejezéseként megtartott énekvizsgán az igazgató és a meghívott szakértők örömmel állapították meg azt a sikeres eredményt, amelyet a tanulók ezen a tanfolyamon elértek.

Két kiemelkedő szereplése volt az énekkarnak: a május 13-án Nagy-kállóban tartott III. szabolcsi diákdalösünnepen és a május 19—20-án Budapesten lefolyt VI. országos diákdalösversenyen való részvétele. A szabolcsi diákdalösünnepet az az O. K. T. E. Szabolcsi Köre rendezi évről-évre más és más városban, egyrészt a magyar dal ápolása céljából, másrészt pedig, hogy a szabolcsi diákokat egymáshoz közelebb hozza. A nagykállói dalösünnepen mintegy 600 fiú és leány vett részt; Nyíregyházáról 6 középfokú iskola rándult át az ünnepre, amelynek minden tekintetben sikerült rendezése Bihary Ferenc nagykállói áll.rg. igazgató és tanári karának az érdeme. A budapesti országos diákdalösversenyen 17 középiskola vett részt: 15 vidéki és 2 budapesti. A mi énekkarunk 11-ed magával a II. csoportban vett részt és kötött darabként Schumann: «Cigányélet» című darabját énekelte. A kötött darabot énekkarunk a jun. 3-iki majálison is előadta a közebéd alatt. Az ének- és zenekör elnöke, egyúttal a vegyeskar vezetője: **Zwick Vilmos** tanár.

Az ifjúsági zenekar 12 tagból állott és közreműködött a Kossuth-ünnepen, valamint a március 15-iki ünnepen. Vezetője **Kónya Gábor** intézeti ref. hitoktató.

7. **Cserkészlet.** Intézetünknek 88. számú «Szabolcs» cserkész-csapata az elmúlt iskolai évben is **Kozák István** parancsnoksága alatt működött. A szervező bizottság elnöki tisztét az igazgató viselte.; tagjai a tanári karból Zwick Vilmos és Máczay Lajos tanárok, a szülők és cserkészbarátok részéről pedig Jánossy Miklós máv. főmérnök, dr. Nagymáté András ügyvéd és Gaál Elek városi főlevéltárnok urak voltak. Csatatunk az iskolai év elején 64 főből állott, az év végén a létszám a közben beállott változások után 63-ra csökkent. Táborzáró ünnepélyünket okt. 9-én tartottuk meg, melyen Horváth László ezredes állomásparancsnok úr vezetésével a helyőrség tisztikara s azonkívül nagyszámú érdeklődő cserkészbarát jelent meg. Ezen alkalommal adta át az ezredes úr a helyőrség tisztikara értékes ajándékát Kozák István pa-

rancsnoknak. Ugyanekkor kapták meg a táborozáson magukat kitüntető szorgalmas cserkészek jutalmaikat. Karácsonykor a csapat szeretet-ünnepet tartott, amelyen a fiúk által összeállított ruhákból és egyéb szeretetadományokból 35 szegénysorsú elemi iskolai tanulót látott el felekezeti különbség nélkül teljes öltözet ruhával és cipővel. A csapat részt vett több, a társadalom által rendezett ünnepélyen, melyeken szolgálatát készségesen teljesítette; azonkívül részt vett valamennyi hazafias ünnepélyen is. Március 25-én tartotta a csapat ujoncvató ünnepét, amelyen báró Buttler Sándor vármegyei intéző bizottsági elnök úr avatta fel cserkészekké a csapatnak 8 ujonc cserkészét. Május hó 6-án képviseltette magát a csapat Baden Powel világ-főcserkész ünnepélyén Budapesten, ahol a csapat zászlójával s a cserkész fiúk kiküldöttjeivel a parancsnok is megjelent. Ugyanakkor részt vett a parancsnok a cserkészház felavatási ünnepélyén is. Pünkösöd másodnapján a helyi csapatokkal együtt részt vettünk egy cserkészhadijátékon, melyet a csapat parancsnoka készített elő és vezetett.

A csapat 2 rajba és 6 őrsebe való beosztásban működött az év folyamán. Minden őrset hetenként 1 őrsi összejövetelt és vasárnaponként 1—1 rajösszejövetelt tartott. A csapatösszejövetelek szombatoként voltak. Az év folyamán szorgalmasan tanultak és készültek a fiúk a különböző próbákra; I. oszt. próbát tett 4, II. oszt. próbát 19, III. oszt. próbát 11 cserkész. A cserkész-fiúk iskolai szorgalmát is ellenőriztük; általában jó tanulmányi eredménnyel végeztek.

A parancsnok részt vett a IX. cserk. kerület tiszti gyűlésein öt ízben; részt vett a sajozsentpéteri kerületi táborozás előkészítésében, s mint vármegyei ellenőrző megbízott, több vármegyei csapatot látogatott meg hivatalosan.

A csapat kebeléből megváltak: Deák Gyula joghallgató, cserkész-tiszt és Milotay Gábor segéd-tiszt, kiknek szorgalmas és önzetlen munkásságát sajnálattal nélkülöztük s csapatunk érdekében kifejtett jó munkájukért ezen alkalommal is köszönetünket fejezzük ki.

A csapat évi munkája a fiúknak más iskolai elfoglaltsága mellett is elég jó volt, s dicsekvés nélkül mondhatjuk, hogy a kerület első csapatai között foglal helyet. Ez idei nagy táborozásunk Szatmár vármegyében Olcsvaapátiban lesz, amelyre az előkészületeket serényen megindítottuk s reméljük, hogy ott is jó munkát fogunk végezni.

8. **Sportkör.** A nyíregyházi ág. h. ev. Kossuth-reálgimnázium Sportköre az 1927. szept. 24-én tartott alakuló közgyűléssel kezdte meg folyó tanévi működését **Zágoni** Dezső testnevelési tanár vezetése mellett, dr. Vietórisz József igazgató, tiszteletbeli elnöksége alatt. Ifjusági elnök: Máczay Lajos VIII. o., alelnök: Ferenczy Lajos VII. o., titkár:

Balogh József VIII. o., pénztáros: Pecsénye Zoltán VIII., szertáros: Eötvös Pál VII. o. tanulók.

Egész évben élénk működést fejtett ki az atletika, torna, vívó és játék szakosztály; az úszó-szakosztály a korai ős és a hideg tavasz miatt nem tudott oly intenzív munkát végezni, mint a fenti szakosztályok, ez oka annak is, hogy a házi úszóversenyt csak a záróünnepély után tudta megtartani. A téli sport csak a korcsolyázásra szorítkozott.

Sportkörünk rendezett téli és nyári tornaünnepélyt és versenyt a város közönségének, sportbarátok, katonai intézmények élénk érdeklődése mellett; házi atletikai és vívóversenyt, kerületi bajnoki ping-pong versenyt, kerületi bajnoki kard- és törvívó-versenyt. Részt vett más iskolák által rendezett versenyeken.

Tenniszcsapatunk (Balkányi, Frank, Murányi Tamás VIII. o. t.) 7:2 arányban győzött Kisvárdán. egyéni versenyben Frank I., Murányi II. győztes lett. A sátoralrajauhelyi ker. tenniszversenyen csapatunk szintén első győztes lett, egyéni versenyben második helyezést értünk el. Ping-pong csapatunk (Hartmann, Balkányi, Frank, Füredi, Miselbach VIII. o. t.) 23:2 arányú győzelmet ért el a helybeli áll. tanítóképző csapatával szemben; sportkörünk rendezésében lefolyt kerületi bajnoki versenyen pedig bajnokságot nyertek. Vívóink a sportkör által rendezett kerületi bajnoki versenyen úgy a kard, mint törversenyben egyéni bajnokságot nyertek: Jakab György VII. o. kard, Eötvös Pál VII. o. a törversenyben, Farkas Andor VII. o. t. II. Bodor András VIII. o. IV. és Balkányi VIII. o. t. V. helyezést értek el, előbbi kardban, utóbbiak törben. Törccsapatunk a versenyben II. lett (Bodor, Fazekas, Balkányi VIII. o. t. és Eötvös VII. o. t.). Ugyanez a csapat a Budapesten tartott országos bajnoki vívóversenyen az országos bajnokságban második helyre küzdötte fel magát. Szépen szerepeltek vívóink a debreceni csoportversenyen is. Tornászaink közül Máczay Gyula VIII. o., ifj. elnök, Lingvai Jenő VIII. o. Ferenczi Lajos, Farkas Andor, Moravszky András VII. o. t. Csernák Dezső, Csécsy Pál, Gacsályi Pál, Pecsénye Béla VI. o. t. Holik Zoltán V. o. t. értek el szép eredményt. Atlétáink közül Teltsch István, Krasznay András, Kiss Zoltán VII. o., Csécsy Pál, Török László, Bakó Gyula VI. o., Csik József V. Győry Jenő, Szolár Pál, Dienes Barna, Stark Zoltán IV. o. tanulók tüntek ki házi versenyünkön.

9. **Sakk-kör.** 1927. szeptember havában alakult meg **dr. Schárbert** Ármin tanárelnök vezetése alatt 87 taggal. Titkárrá Friedmann Károly VIII. o. főjegyzővé Scher László VII. o., aljegyzővé Groszmann László VI. o., pénztárossá Kiss Sándor VII. o., ellenőrré Horváth István VI. o., szertárosokká Döme István V. o. és Ungár János V. o., háznagyokká Friedmann Pál VIII. és Hartmann Gábor VIII. o. tanulókat választ-

totta meg. A kör szertárát 5 új sakkal gyarapította. Azonkívül kapott egy demonstráló-táblát Fintor Béla asztalos úrtól, melyért ezuton is hálás köszönetet mondunk. Tartott a kör 1 alakuló, 7 rendes és 1 zárógyűlést; ezeken kívül minden szombaton játékosszejövetelt, amikor a tagok gyakorolhatták a sakkjátékot; osztályversenyt rendezett a IV—VIII. osztályosok között, ezután pedig osztályközi mérkőzést rendezett a gimnáziumi bajnokság eldöntésére. Osztálybajnokságot nyertek: Friedmann Károly VIII. o. t., Perlmann Imre VII. o., Grünwald Sándor VI. o., Kovács Kornél V. o. és Ungár Károly IV. o. tanulók. A gimnázium bajnokságát Friedmann Károly, a tavalyi bajnok nyerte el, aki a nyári szünetben Kecskeméten rendezett országos középiskolai bajnoki versenyen az V. díjat vitte el, II. és III. Friedmann Pál VIII. o. és Gerő Sándor VI. o. tanulók. Az osztálybajnokok oklevelet, a gimnáziumi bajnokság első 3 helyezettje pedig könyvjutalmat nyertek. Ezenkívül a kör válogatott csapata február 26-án a helybeli városi felsőkereskedelmi iskola csapatával összemérve erejét, azt $43\frac{1}{2} : 20\frac{1}{2}$ arányban győzte le, majd virágvasárnap Debrecenben a ref. gimnázium csapatával 10:6 arányban mérkőzött; a reváns mérkőzés ugyanezen gimnázium csapatával 12:4 arányban dőlt el ugyancsak Nyíregyháza javára.

10. **Gyűjtő-egyesület.** Az idén a gyűjtésnél nélkülözhetetlen rendszerezés, csín és rendszeret ápolása volt főtörekvésünk az egyesület belső életében. 49 tag vett részt a munkában, amelynek irányítói, mint egyesületi tisztviselők, a következők voltak: Tanárelnök: **Zwick** Vilmos; ifjúsági alelnök Teltsch István VII. o. t., titkár Balkányi Pál VIII. o. t. pénztáros Galfsky István VII. o. t.; ellenőr Makranczy Béla VII. o. t., háznagy Jakab György VII. o. t.; az éremgyűjtőcsoport vezetője Kutenics Vilmos VIII. o. t., a természetrajzi csoport vezetője Hartstein Gábor IV. o. t. és a vegyes csoport (fénykép, levelezőlap, régi könyvek és iratok) vezetője Friedmann Károly VIII. o. t.

Kiemelkedő mozzanata volt az egyesület vidéki működésének a bélyeggyűjtők részvétele a Debreceni Bélyeggyűjtők Egyesülete által október hónapban Debrecenben rendezett országos kiállításon, amelyen Teltsch István, Kutenics Vilmos, Makranczy Béla, Balkányi Pál, Galfsky István, Varga József és Zwick Albert, a budapesti és debreceni szakférfiakból álló bírálóbizottság részéről művészi kiállításukért, nyilvános dicséretben részesültek, azonfelül elismerő okiratot és értékes ajándékokat kaptak.

Junius 3-án intézetünk rajztermében rendezte az egyesület szokásos évvégi kiállítását, amelyet szépszámú közönség tekintett meg. Mintaszerű gyűjteményükért emléktárgyat kaptak: Makranczy Béla VII., Teltsch István VII., Galfsky István VII., Kutenics Vilmos VIII., Mo-

ravszky András VII., Kiss Zoltán VII., Varga József V., Schön Arnold V., Gallasz József IV. Veress Sándor IV., Feczkanics Sándor III., Gergely Mihály III., Balla György II. és Veress József II. o. tanulók, 16-an pedig elismerő okiratot nyertek.

Tanulótársak találkozója.

Az iskola munkásságának s benne a tanárok működésének nem lehet szebb elismerése, mint ha a muló évek után is felkeresik a volt tanítványok az alma mater falait, hogy az ifjuság legszebb éveire emlékezzenek s hálával szorítsák meg azokat a kezeket, amelyek vezették, irányították lépteiket.

Iskolánknak öt ilyen örömnapja volt az elmúlt iskolai évben. Az 1927. évi június 30-án huszonötéves találkozóra gyűltek össze azok, akik 1902-ben tettek érettségi vizsgálatot. Ez alkalommal Geduly Henrik ev. püspök, az akkori protestáns vallású tanulók vallásánára, a lélek mélyéről fakadó imádságban emelte fel a jelen voltak lelkét az örökkévaló, gondviselő Istenhez. A találkozón a 47 érettségizett tanuló közül 24 jelent meg s jól esett soraikban látnunk iskolánk felügyelőjét, dr. Bencs Kálmán kormányfőtanácsos polgármestert. A tanítványok kegyeletes érzésük kifejezéseken megkoszorúzták elhunyt tanáraik sírját s esti társas összejövetelük alkalmával gyűjtést indítottak alapítvány létesítése céljából.

A második találkozó 1927. július 2-án volt, amikor a 30 évvel ezelőtt érettségizett tanulók közül heten gyűltek össze iskolánk dísztermében. A találkozózn Moravszky Ferenc ny. igazgató és dr. Vietórisz József igazgató jelentek meg, mint a tanítványok még életben lévő tanárai. A lélekemelő találkozó emlékére a megjelentek az intézet hagyományos szellemének ihlető hatása alatt gyűjtést indítottak a még élő tanulótársak körében, hogy az iskola iránti hálájukat alapítvány létesítésével is kifejezésre juttassák.

Az előbbi találkozózn dr. Kálnay Miklós miniszteri tanácsos, az utóbbin dr. Szitha Sándor ügyvéd tolmácsolta a volt tanítványok érzelmeit: az üdvözlést a volt és a jelenlegi igazgató viszonzta annak hangsúlyozásával, hogy a találkozók továbbra is nemes gondolatok és cselekedetek forrásai lesznek.

Tízéves találkozóra 1928. június 30-án jöttek össze kedves tanítványaink, kiknek nevében dr. Kovách Dénes üdvözölte az alma mater és a tanártestület megjelent tagjait; ezek nevében az igazgató és Moravszky Ferenc ny. igazgató válaszolt. Bensőséges volt ez az ünnep, de sok tekintetben borongó hangulatúvá tette az a tény, hogy a szárnyra bocsátott tanulócsereg nagyobb része tíz év alatt sem tudta elérni súlyos gazdasági viszonyaink között a tanulmányainak és érdemeinek megfelelő ethelyezkedés és családalapítás lehetőségét. Ezen a bajon nemcsak gondolkozni, hanem segíteni is kell!

A huszonötéves találkozót, amelyre július hó 6-án tizennégyen jelcnek meg, Somogyi József hódmezővásárhelyi vallásánár buzgó imája és Ruhmann Jenő soproni tanár üdvözlő beszéde tette emlé-

kezetessé. A régi tanárok közül az igazgató, Moravszky Ferenc ny. igazgató és Adorján Ferenc leánygimnáziumi igazgató vett részt az ünnepen. Ennek az évfolyamnak a vesztesége volt a legnagyobb, amennyiben az egykori 40 nyilvános tanuló közül tizenhárman távoztak el az élők sorából. Mély hatást keltett az a kegyeletes megemlékezés, amellyel Komjáthy Kázmér koszorút helyezett a világháborúban hősi halált halt ifjaink emléktáblájára.

Nagyjelentőségű volt július hó 7-én a harmincéves találkozó, amelyen Geduly Henrik püspök és dr. Bencs Kálmán felügyelő is megjelent az iskolatársak meghívására. Az egybegyűltek háláját Bukna József plébános fejezte ki, a találkozó fontosságát a főhatóság és az igazgató méltatta: a felügyelő a közebéden mondott igen hatásos felköszöntőt, ugyanitt hangzott el dr. Vietórisz István városi tiszti főügyész és dr. Machánszky László kórházi igazgató főorvos emlékbeszéde is. Ez alkalommal is felkeresték és megkoszorúzták a találkozó elhunyt tanárait és tanulótársaik sírját, s a harmincévesek azzal örökítették meg nevüket, hogy öt évvel ezelőtt intézetünknel létesített alapítványukat 1000 pengőt meghaladó összeggel valorizálták.

Valamennyi találkozón szíves fogadtatásra talált a nyíregyházi öreg diákok egyesületének gondolata, amelynek megvalósítását az intézetünkben első érettségi vizsgálatot tett tanítványok negyvenéves találkozásjára tervezzük.

Jutalom és segélyforrások.

1. Intézetünk alapítványai. Az a felhívás, amellyel a kormányzó tanács alapítóinkat, illetőleg azok családtagjait, vagy hozzátartozóit az alapítványi tőke helyreállítására kérte fel, az érdekelték körében kellő méltánylásra talált s ennek köszönhető, hogy részint tőkeemelés, részint kamatmegváltás címén jelentékeny összeg folyt be iskolánk pénztárába. Itt is megismételjük azt a kérelmünket, hogy nagyrabecsült pártfogóink, amennyire csak tehetik, ezen az úton is járuljanak hozzá az ifjúság támogatásához és ezzel nemzeti céljaink megközelítéséhez. Alapítványi betétkamatokból 429.40 P-t osztottunk ki érdemes tanítványaink között.

2. Adományokból szintén szorgalmas és jómagaviseletű tanulók jutalmazására 617 P-t fordítottunk. E készpénz-jutalmazáshoz segítő alapunk terhére 273.60 P-vel, az ifjúsági fillér-egylet gyűjtéséből 115 P-vel járultunk; ugyancsak javarészt adományokból 150 P. értékben 36 jutalomkönyvet osztottunk ki.

3. Kimutatás az intézethez érkezett adományokról. A Nyíregyházi Takarékpénztár Egyesület a tápintézetre 150 P, a segítő-alapra 80 P, jutalomdíjra egy helybeli és egy szabolcsvármegyei illetőségű tanuló részére 80 P adományt küldött. — A Szénássy Béla budapesti papírkereskedő cég a segítő-alapra 205 P-t. — Ifjúsági kard- és törvívóverseny költségeire Nyíregyháza városa 120 P-t. — A Nyíregyházi Termény- és Árúraktár 100 P-t a tápintézetre. — A Nyíregyházi Cementárúgyár 100 P-t a segítő-alapra. — Elértékte-

lenedett alapítványtőke kamatainak megváltása címén tanulók jutalmazására. Szabolcsvármegye közönsége 100 P, Nyiregyháza városa 50 P, dr. Leffler Béla úr 75 P, Groák Ödön és Lajos urak 40 P, Hoffmann Mihály úr 20 P, Bleuer Jenő úr 20 P, dr. Szopkó Dezső úr 15 P, Bodor Zsigmond úr 10 P, Tiszovszky Dániel úr 10 P összeget adományozott. — Ugyancsak tanulók jutalmazására Nyiregyháza városa 20 P, dr. Szopkó Dezső úr 20 P, dr. Furman Lajos úr 20 P, Silberstein Ignác úr egy 10 koronás arany, Barzó Pál úr 5 P, Schatz István úr 5 P, egy magát megneveztetni nem akaró tanügybarát 20 P adományt, Maurer Károly úr 10 P-t, egy értékes bronzszobrocskát és 5 darab díszkötésű könyvet, a budapesti ág. h. ev. főgimnázium volt tanítványainak egyesülete 8 darab, Fábrián Pál könyvkereskedő úr 5 db, a Bessenyei-könyvkereskedés 3 db., az igazgató 3 db., dr. Tóth Gyula úr 1 db., dr. Vietórisz István úr 1 db. könyvet; egy tanuló karácsonyi segélyezésére a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóság 10 P-t juttatott az igazgató kezébe. Egyéb adományok a szertáraknál és az ifjúsági segítő-alapnál nyertek elszámolást.

4. Ősztöndíjban, illetőleg pénzjutalomban részesültek :

VIII. osztály : Balkányi Pál 30, Balla István 31, Dobai Sándor 20, Fazekas György 25, Heller Pál 50, Kelemen Ferenc 20, Klein Zoltán 10, Kozák István 147, Máczay Gyula 45, Pecsénye Zoltán 50, Puskás Jenő 50, Szabó Ferenc 50 P.

VII. osztály : Farkas Andor 5, Rácz Tibor 39, Scher László 45, Teltsch István 60, Varga Károly 40 P.

VI. osztály : Kopácsy Tibor 35, Kulcsár Pál egy 10 koronás arany, Pecsénye Béla 35, Petrohán Béla 10, Schwartz György 35, Tatár László 10 P.

V. osztály : Balogh Ignác 10, Csík József 5, Mikler Sándor 45, Murányi Árpád 10, Orosz László 10, Scholtz Zoltán 30, Sinka Lajos 40, Skolnyik Pál 50, Varga József 15 P.

IV. osztály : Görömbey Béla 5, Krecsák Kálmán 25, Orosz Olivér 5, Szolár Pál 20 P.

III. osztály : Murányi Nándor 25, Nagy Béla 15, Szalay László 40, Tamáska István 20, Zwick Albert 45 P.

II. osztály : Gál Gábor 15, Jakab Béla 5, Jánossy Miklós 16, Márkus Jenő 5, Török László 5 P.

I. osztály : Friedländer Vilmos 10, Marossy István 15, Orosz István 10, Szabó Jenő 10, Ungár László 15 P.

Jutalomkönyvet kaptak :

VIII. osztály : Blau Pál, Klár Dezső, Kovácsy Ferenc, Murányi Tamás, Murányi Zoltán.

VII. osztály : Farkas Andor, Gábor László, Makranczy Béla.

VI. osztály : Bónis László, Kovács János, Kulcsár Pál, Löffler István, Sarudi László.

V. osztály : Papp Sándor, Tamáska Endre, Weinberger Sándor.

IV. osztály: Balla István, Gara György, Hartstein Gábor, Kiss Tibor.

III. osztály: Bartha István, Feczkanics Miklós, Gábor Dénes, Mauritz Sándor, Zwick Albert.

II. osztály: Balla György, Grósz Imre, Jánossy Miklós, Vay Miklós.

I. osztály: Fekete Lajos, Rangoni Károly, Szilárd Ferenc, Ujlaky Tibor, Veres György.

Ezenkívül, mint legjobb tornász, Máczay Gyula nyerte el a jutalmul kitűzött bronz-szobrocskát.

A kiadott jutalomdíjak és jutalomkönyvek együttes pénzértéke: 1470 P. Itt említjük meg, hogy két tanítványunk, névszerint Kozák István és Pecsénye Zoltán VIII. o. tanuló 400—400 P állami ösztöndíjat is kapott.

5. **A Magyar Nemzeti Szövetség** pályázatán jutalmazott tanítványaink közül első díjat (díszes plakettet) nyertek: Kozák István VIII., Kulcsár Pál VI., Böhm Miklós IV., Jánossy Miklós II. oszt., második, harmadik és negyedik díjat (könyvet) nyertek: Teltsch István VII., Mikler Sándor V., Mauritz Sándor III., Vay Miklós II., Balla László VIII., Schwartz György VI., Zwick Albert III., Fráter Szabolcs I., Fazekas György VIII., Varga József V., Friedländer Vilmos I. oszt., elismerő iratot: Balla István, Blau Pál, Kelemen Ferenc, Máczay Gyula, Pecsénye Zoltán VIII. oszt., Altmann Endre, Gábor László, Perlmann Imre, Scher László, Varga Károly VII. oszt., Murányi Árpád VI., Papp Sándor, Scholtz István, Sinka Lajos, Tamáska Endre, V. oszt., Balla István, Blum Sándor, Gara György, Krecsák Kálmán, Orosz Olivér, Szolár Pál IV., Feczkanics Miklós, Feczkanics Sándor, Gábor Dénes, Murányi Nándor, Tamáska István III., Barth László, Huczmann Gyula, Jakab Béla, Török László, Vajda Márton II., Szabó Jenő, Szilárd Ferenc, Simonides László, Ungár László I. oszt. tanulók.

6. **Tandíjkedvezmény.** Az 1927—28. tanév első felében 44, második felében 35 szegénysorsú, jeles és jó előmenetelű tanuló részesült tandíjkedvezményben. Az elengedett tandíj összege 1486 pengő.

7. **Ifjúsági segítőalap.** Iskolánknak ez a jóléti intézménye ez idén is derekasan megfelelt emberbaráti hivatásának. Szegény, érdemes tanulókat tandíjjal, a budapesti országos diákdalosverseny alkalmából utiköltséggel segélyezett, ingyenes leckenaplókkal, füzetekkel és írószerekkel látta el őket. Ugyancsak a segítő-alapból egészítettük ki azokat az ösztöndíjakat, amelyek az ösztöndíj-alapítványok tőkéjének részben elértéktelenedése folytán, csekélységüknél fogva már nem feleltek meg a mai gazdasági viszonyoknak. A kiosztott segélyek összege 720 pengő.

Segítőalapunk tőkéjét egyesek adományaiból és iskolai ünnepeink jövedelméből gyarapítottuk. Pénzbeli adományaikkal támogatták a Segítő-Alapot az adományok fejezetében kimutatott jóltevőkön kívül: Nyerges Ferenc, Pazony, Jármay Ferenc V. o. t. 10 10 P, a Kossuth-ünnep jövedelme 105, a majálisé 200 P. — A segítőalap kezelője: *Zwick Vilmos* tanár.

8. **Tápitézet.** Kellő számú jelentkező hiánya miatt ez évben se volt megnyitható. A segélyül beküldött adományokat az alap-tőke gyarapítására fordítottuk. A reálgimnáziummal kapcsolatosan tervbe vett internátus fogja ezt a régi, hasznos intézményünket új életre kelteni.

9. **Új alapítványok és tőkeemelések.** 1. Néhai Eltscher Simon tanár emlékének megörökítésére régi tanítványai matematikai jutalom-díjalapítvány létesítését határozták el s ezen a címen megindított gyűjtésük eredményeképp 674 P összeget fizettek be intézetünk alapítványi pénztárába. 2. Ugyanezen a címen az 1915. évben érettségizett tanítványok — találkozásuk emlékére — 675 P alapítványt létesítettek. A közös cél szolgálatára hivatott két alapítvány együttes tőkéjének összege 1349 P. 3. Somogyi Gyula volt kir. közjegyző úr az általa ifj. Somogyi Gyula nevére tett alapítvány valorizálására 5 db. Nyiregyházi Takarékpénztári Egyesületi részvényt adott át iskolánk alapítványi pénztárának. 4. Ugyancsak 5 drb hasonló részvénnel emelte ifj. Mikecz Dezső nevére tett alapítványának tőkéjét Mikecz Dezső ny. alispán úr. 5. Dr. Leffler Béla ny. tanár úr a néhai édesatyja nevét viselő alapítvány tőkéjét ez évben 100 P-vel gyarapította s évről-évre emelni akarja mindaddig, amíg eredeti értékét el nem éri a nemes alapítvány tőkéje. 6. Ehrenstein Lipót úr 20 P-vel emelte jótékonycélú alapítványának tőkéjét. — Az e címen befolyt összeg 1469 P és 10 db. egyenként 10 P névértékű részvény.

*

Alapítóinknak s minden jóltevőnknek úgy az intézet, mint a tanuló-ifjuság nevében hálás köszönetet mondok.

A tanulók névsora.

I. Osztály.

Barta József ev. 1917., Bárdos Lajos ref. 1917., Bárdos Sándor ref. 1917., Csiskó Géza ev. 1917., Csik Károly ref. 1916., Czirka Zoltán ev. 1916., Engel Endre izr. 1917., Fekete Lajos ref. 1916., Földesi István izr. 1916., Fráter Szabolcs ref. 1917., Friedländer Vilmos izr. 1918., Görömbei Gyula ref. 1915., Grósz Ferenc izr. 1917., Guttmann Andor izr. 1917., Gyeskó József ev. 1916., Jancsó Zoltán rk. 1917., Kálnay Miklós ref. 1917., Kelemen Tibor izr. 1916., Klein Ernő izr. 1915., Kodácsi János ref. 1914., Krámer László izr. 1917., Kresztyankó András ev. 1916., Krieger Mihály ev. 1917., Löffler Károly izr. 1917., Magna Mihály ev. 1916., Magics Zoltán ref. 1917., Makranczi Lajos ev. 1917., Marosy István ref. 1916., Márföldi János ev. 1917., Nagy Géza ref. 1917., Orosz István ref. 1916., Palitz József ev. 1916., Pankotay György ref. 1915., Pócsik József ev. 1916., Rangoni Károly ref. 1916., Sarudi László ref. 1917., Sichermann László izr. 1917., Simonides László ev. 1917., Sipkay Tibor ev. 1915.,

Szabó Jenő ref. 1917., Szakács Gusztáv ref. 1917., Szalai János ev. 1916., Szalai Tamás ref. 1916., Szatmári Imre ref. 1916., **Szilárd Ferenc** izr. 1918., Tatos Mihály ev. 1917., Tomasoovszky Emil ev. 1917., Tomasoovszki Mihály ev. 1917., Ujlaky Tibor ref. 1917., **Ungár László** izr. 1917., Veres György izr. 1916., Veres Gyula ref. 1917. Magántanulók: Kálnoki Sándor ref. 1913., Székely Károly rk. 1916. Kilépett: Barabás Tibor unit. 1917. Vizsgálatlan maradt: Tárczy Lajos ref. 1916. — Összesen: 56. — Osztályfőnök: Teltsch Kornél.

II. Osztály.

Adriányi György, ref. 1916., Almási Pál ref. 1915., Balla György izr. 1916., Baranyai Endre ref. 1916., Barth László ref. 1916., id. Barta Mihály ev. 1914., ifj. Barta Mihály ev. 1916., Batta Ferenc ref. 1916., Boronkay József rk. 1916., Boronkay László rk. 1914., Buhaj Antal rk. 1915., Cselle József ref. 1916., Engel Tibor izr. 1916., Eördögh Lajos ref. 1914., Farkas Oszkár rk., 1914., Ferenc István ev. 1914., Friedmann Miklós izr. 1916., Friedmann Pál izr. 1916., Gaál Zoltán ref. 1915., M. Gál Gábor ref. 1916., Gottdiener Andor izr. 1916., Grosz Imre izr. 1916., Grünfeld Zoltán izr. 1915., Haáz István izr. 1916., Halász József ref. 1915., Horváth Zoltán ref. 1915., Huczmán Gyula ev. 1917., Jakab Bálint ref. 1916., Jakab Béla ref. 1916., **Jánossy Miklós** ev. 1916., Jenei József ref. 1914., Kandel Miklós izr. 1915., Karasz József ev. 1916., Kántor József ref. 1915., Klafter László izr. 1916., Kmotrik Gyula ev. 1916., Kriston Lajos ref. 1915., Kusnyerik Dániel ev. 1913., Lecső Dénes ref. 1914., Lichtmann Gábor izr. 1916., Márkus Jenő ev. 1916., Márton András ref. 1915., Mikó József ref. 1914., Rosenstein Károly izr. 1916., Rubin Árpád izr. 1916., Schatz Mihály ev. 1915., Scher Imre izr. 1915., Szabó Lajos ref. 1914., Szabó László ref. 1916., Sztoklász Mihály ev. 1917., Sztupjár István ev. 1915. Toldy József ref. 1916., Török László ref. 1914., Vajda Márton izr. 1915., Vay Miklós ref. 1916., Veres József ref. 1915. — Magántanulók: Homolay Tibor ev. 1916., Kálmán Gábor izr. 1916., Mácsay István ref. 1914., Sándor István izr. 1916. — Kimaradt: Csengeri János ev. 1914., Csiky László unit. 1915., Hrabovszky László ev. 1915. — Összesen: 63. — Osztályfőnök: Varga László.

III. Osztály.

Bacsóka Péter g. kat. 1914., Balla Gábor izr. 1914., Balla Miklós izr. 1915., Balogh Pál ev. 1914., Barta István ev. 1915., Berger Tihamér izr. 1915., Bihari Ernő izr. 1912., Bónis István izr. 1915., Böhm Béla izr. 1915., Buús Lajos ref. 1915., Csiskó László ev. 1914., Dienes Barna-

bás ref. 1914., Feczkanics Miklós ref. 1914., Feczkanics Sándor ref. 1913., Fedor Elemér rk. 1914., Forró László ref. 1915., **Gábor Dénes** izr. 1915., Gergely Mihály ref. 1914., Grünfeld Jenő izr. 1915., Győry Béla ref. 1913., Hódy Imre ref., 1913., Kádár Tihamér ref. 1915., Kertész István izr. 1915., Klein Adolf izr. 1914., Klein Miklós izr. 1915., Kohn Sándor izr. 1915., Kovács András ev. 1913., Kovács László ev. 1914., Kron Tibor izr. 1914., Kun-Szabó Lajos ref. 1915., Leichtman László izr. 1915., Leuchter Zoltán izr., 1915., Lukács Béla ref. 1914., Magics Elemér ref. 1913., Magyar Balázs g. kat. 1914., **Mauritz Sándor** ev. 1914., Márton Imre ref. 1914., Munkácsi György ref. 1914., **Murányi Nándor** ref. 1915., Nagy Béla ev. 1915., Reich József izr. 1915., Rippel Tibor r. k. 1913., Ruhmann Béla ev. 1915., Schatz László ev. 1912., Schmidt Gyula r. k. 1914., Sorosi József g. kath. 1913., Spitz Márton izr. 1915., Stark Géza ism. ev. 1914., Szalay László ev. 1915., Szöllösy Lajos ref. 1914., Sztoklasz Gyula ev. 1915., Szuchy Jenő ev. 1914., Tamáska István ref. 1915., Török József ev. 1914., Varga Márton r. k. 1913., Varga Pál r. k. 1914., Vass László ref. 1915., Weisz Endre izr. 1914., Weisz László izr. 1915., Wiezner László izr. 1915., **Zwick Albert** ev. 1915. — Kilépett: Balázs Tibor izr. 1914. — Magántanulók: Engel Béla izr. 1915., Mandel Ede izr. 1914., Miklós József ref. 1915., Beregszászi Nagy Lajos ref. 1915. — Összesen: 66. — Osztályfő: Valent József.

IV. Osztály.

Asztalos Géza rk. 1913., Asztalos István rk. 1913., **Balla István** izr. 1914., Balogh Jenő ref. 1913., Blum Sándor izr. 1914., Boronkai Ferenc rk. 1913., ism., Böhm Miklós izr. 1914., Cseh Sándor ref. 1912., ism., Deutsch Miklós izr. 1915., Dobai Pál ref. 1913., Durchschlag Ferenc izr. 1914., Eördögh Béla ev. 1914., Földes István izr. 1914., Frankl Endre izr. 1913., Friedmann Jenő izr. 1914., Gallasz József rk. 1914., Gara György izr. 1915., Glück László izr. 1915., Gottdiener Miklós izr. 1915., Görömbey Béla ref. 1914., Gunya Miklós rk. 1914., Guttmann László izr. 1914., Győry Jenő ref. 1914., Hartstein Gábor izr. 1914., Herczeg Kálmán ref. 1914., Jakab Lajos ref. 1914., Kató Sándor ref. 1914., **Kiss Tibor** ref. 1915., L. Kovács József ev. 1913., ism., Kozsár István ref. 1911., Krausz Ferenc izr. 1914., **Krecsák Kálmán** ev. 1914., Landau László izr. 1914., Lefkovits László izr. 1914., Lieber András izr. 1914., Marcsek György ev. 1913., Medveczky Lajos rk. 1914., Mikó Ferenc ref. 1913., Nagy József ev. 1913., Nyerges Ferenc ref. 1914., Orosz Olivér rk. 1914., Rácz Gábor ref. 1914., Schmidt László rk. 1913., Simkovics Gusztáv ev. 1913., Stark Zoltán ev. 1913., ism., Szántó László izr. 1914., Szikszay Menyhért ref. 1913., Szitha Gyula ref. 1914., Szokol István ev. 1910.,

Szolár Pál ev. 1913., Szöllösy Sándor ref. 1913., Takács Miklós ref. 1911., Ujlaky Jenő ref. 1914., Ungár Károly izr. 1914., Veress Sándor ref. 1913. — Magántanulók: Diószeghy Lajos ref. 1912., Kálmán Tamás izr. 1914., Stefanics János rk. 1914. — Összesen: 58. — Osztályfőnök: Dr. Schárbert Ármin.

V. Osztály.

Balkányi János izr. 1914., Balog Ignác ref. 1912., Barna Béla g. kath. 1912., Barta György ref. 1911., Belényessi István rk., 1911., Boronkay István rk. 1911., Bozsik Béla rk. 1910., Bruck Ferenc izr. 1912., Csendes József ref. 1914., Csík József ref. 1911., Csoma Lajos ref. 1911., Dietz Ádám unit. 1913., Döme István izr. 1913., Forrás Pál ref. 1913., Fülöp Pál izr. 1912., Gál György izr. 1913., Grünfeld József izr. 1913., Havasi Győző izr. 1914., Holik Zoltán ev. 1910., Hunyady Mátyás ref. 1911., Kazár Gyula ev. 1913., Kirtyán Zoltán ev. 1911., Kiss Endre ref. 1913., Kiss Gyula ref. 1911., Kmotrik Sándor ev. 1913., L. Kovács András ev. 1913., Kovács Kornél ev. 1913., Lengyel Zoltán g. kath. 1912., Márkus Mihály ev. 1912., **Mikler Sándor** ev. 1913., Murányi Árpád ref. 1913., Nagy Ákos ref. 1913., Orosz László rk. 1912., Palozsa István ref. 1911., Papp Sándor gk. 1912., Rappaport Andor izr. 1914., Rosenberg Dezső izr. 1913., **Scholtz Zoltán** ev. 1913., Schön Arnold izr. 1913., **Sinka Lajos** ref. 1912., Skolnyik Pál ev. 1909., Soós János ref. 1910., Statkievicz Elek ev. 1912., Staub László izr. 1913., Szentmiklósy János ref. 1912., Tamáska Endre ref. 1913., Toka Károly ref. 1911., Toldy Gyula ref. 1912., Tomasoovszky János ev. 1911., Török Pál ev. 1912., Ungár János izr. 1913., Varga József ref. 1913., Weinberger Sándor izr. 1912. — Magántanulók: Bródy László izr. 1913., Kerekes József r. k. 1912., Beregszászi Nagy József ref. 1911., Szécsi János ref. 1903., Török László rk. 1910. Kimaradt: Kinyik László ref. 1913. Meghalt: Jármay Ferenc ref. 1913. — Összesen: 60. — Osztályfőnök: Dr. Dengyel Lajos.

VI. Osztály.

Almos László g. kath. 1911., Bakó Gyula ref. 1909., Baldenwegh Béla rk. 1910., Bercsényi Pál ev. 1910., Berkovits Imre izr. 1909., Blau László izr. 1912., **Bónis László** izr. 1912., Csernák Dezső ev. 1912., Csernyik József ev. 1912., Csécsy Pál ref. 1908., Csoba Miklós ref. 1910., Czomba András ref. 1910., Czomba Gyula ref. 1909. ism. Demeter Sándor ref. 1912., Fintor Béla ref. 1912., Fränkel Béla izr. 1912., Gacsályi Károly ref. 1912., Gacsályi Pál ref. 1912., Gergely Tibor ref. 1912., Gerő Sándor izr. 1912., Grosz Andor izr. 1912., Grosz Mihály izr. 1910., Grosz-

mann László izr. 1912., Grünwald Sándor izr. 1913., Holek László ev. 1912., Horvát István izr. 1912., Kádár Gyula ref. 1912., Kerekrethy Iván ev. 1912., **Kopácsy Tibor** ref. 1912., Kovács János ref. 1912., **Kulcsár Pál** ev. 1912., Löffler István izr. 1912., Nagy László róm. kath. 1910., Nagyváthy József ev. 1911., Nádaszi András ev. 1910., Nemes István ref. 1912., Olchváry Miklós ref. 1910., **Pecsenye Béla** ref. 1912., Petrohán Béla ref. 1912., Pető János ev. 1910., Puskás Tibor ref. 1911., Sarudi István ref. 1912., Schwartz Ernő izr. 1911., **Schwartz** György izr. 1912., Szikszay András ref. 1910., Tatár László ref. 1911., Timár András ev. 1912., Török László róm. kath. 1910., Ungár Miklós izr. 1913., Vajda László izr. 1911., Vatamány Bertalan g. kath. 1911., Wirtschaftfer András izr. 1912. — Magántanuló: Kerekes Menyhért ref. 1910. — Kimaradt: Lévi János ref. 1910. — Kilépett: Kerekes József r. k. 1912. — Összesen: 55. — Osztályfő: Dr. Kiss László.

VII. Osztály.

Altmann Endre izr. 1911., Bíró Károly rk. 1910., Bíró László ref. 1911., Csengery Pál ev. 1910., Csillag Ignác izr. 1908., Czirka Béla ev. 1908., Eötvös Pál rk. 1909. ism., Farkas Andor izr. 1911., Ferenczi Lajos ev. 1910., Fried Dániel izr. 1909., Galfsky István izr. 1911., Gábor László izr. 1911., Gerda László ev. 1910., Goldmann György izr. 1911., Hajduska Barna László izr. 1911., Huray Gyula ev. 1908., Iván János ref. 1910., Jakab György ref. 1911., Karasz István ev. 1910., Kiss Sándor ref. 1910., Kiss Zoltán ref. 1911., Klein Endre izr. 1911., Krasznay András rk. 1911., Kubinyi Tibor ref. 1911., **Lányi György** izr. 1911., Makranczi Béla ev. 1912., Moravszky Anndrás ev. 1911., Pándi József ref. 1910., Perlmann Imre izr. 1911., Perlstein István izr. 1911., Puskás György ref. 1910., **Rácz Tibor** izr. 1911., Riczu Pál g. kat. 1909., **Scher László** izr. 1909., Steiner László izr. 1911., Sziberth Andor r. k. 1911., Szilágyi Károly ref. 1910., Szopkó István ev. 1911., **Teltsch István** ev. 1911., Varga Károly ev. 1911. — Magántanuló: Dankó József rk. 1908. — Kilépett: Haissinger Victor rk. 1910., Molnár István g. kat. 1910. — Összesen: 43. — Osztályfő: Zwick Vilmos.

VIII. Osztály.

Balkányi Pál izr. 1911., Balla István ev. 1911., Balla László rk. 1907., Balogh József ref. 1908., Berzátzy Sándor rk. 1909., **Blau Pál** izr. 1910., Csengery Bonifác ev. 1907. ism., Déry Pál ev. 1908., Dobai Sándor ref. 1909., Ehrenstein Sándor izr. 1910., Fazekas György ref. 1910., Frank György izr. 1910., Friedmann Károly izr. 1909., Friedmann Pál

izr. 1910., Fusz András ref. 1910., Füredi István izr. 1910., **Hartman Gábor** izr. 1911., **Heller Pál** izr. 1910., Hutschenreiter Frigyes rk. 1909., Kecskevény Mihály ref. 1910., Kelemen Ferenc rk., 1909., Keller Andor rk. 1909., **Klár Dezső** ref. 1911., Klein Éliás izr. 1910., Klein Zoltán izr. 1910., Kohn Dezső izr. 1909., Komjáthy László rk. 1908., **Kovácsy Ferenc** ref. 1910., **Kozák István** ev. 1910., Kutenics Vilmos ev. 1910., Kürthy László ref. 1910., Lengyel Viktor ev. 1907., Lichtblau László izr. 1909., Lingvai Jenő ref. 1909., Makó Béla ref. 1907., Marsálek László ref. 1910., Máczay Gyula ev. 1908., Máthé Jenő ref. 1910., Miselbach József izr. 1910., Moldoványi Ferenc rk. 1910., Mrenkó Mihály rk. 1908., **Murányi Tamás** rk. 1911., Murányi Zoltán ref. 1910., Nagymáté György ref. 1911., Papp Zoltán rk. 1908., **Pecsenye Zoltán** ref. 1910., **Puskás Jenő** rk. 1910., Ravics Dezső izr. 1910., Sándor Géza rk. 1907., Sándor Lajos rk. 1909., Schönvald Sándor izr. 1910., Sorosi Antal g. kath. 1907., Szabó András ref. 1908., Szabó Ferenc rk. 1910., Takács Aladár rk., 1907., Uray László ref. 1908. — Magántanulók: Blizman László rk. 1903., Bodor András izr. 1910., Dessaulles Ottó ev. 1901., gróf Dessewffy Gyula rk. 1909., Kállay Béla ref. 1902., Képes József ev. 1906., Koleszár József g. kath. 1907. — Összesen 63. — Osztályfő: Benigny Andor.

A tanulók statisztikája.

1. A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán.

Sorszám	a) Nyilvános tanulók	Osztály								Összesen
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1	Felvétetett	54	60	62	57	55	54	43	58	443
2	Az iskolai év folyamán { magántanuló lett önként kimaradt meghalt	—	1	—	2	—	—	1	2	6
3		2	3	1	—	1	2	2	—	11
4		—	—	—	—	1	—	—	—	1
5	Az évvégi nyilvános összefoglalásokról elmaradt... ..	1	—	—	—	1	1	1	—	4
6	Az évvégi nyilvános összefoglalásokon résztvevett	51	56	61	55	52	51	39	56	421
b) Magántanulók.										
7	Felvétetett	2	3	4	1	4	1	—	5	20
8	Osztályvizsgálatot tett	2	4	4	3	4	1	—	7	25

2. A nyilvános tanulók megbetegedései; megrovások száma.

Sorszám		Osztály								Összesen
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1	Könnyű	120	48	120	234	147	157	225	143	1194
2	Súlyos	11	4	6	6	4	6	7	5	49
3	Fertőző (járványos)	5	—	2	8	3	2	—	1	21
4	Igazgatói	3	—	2	—	1	4	1	2	13
5	Tanárkari	—	—	—	—	1	1	—	—	2

3. Az évvégi nyilv. összefoglalásokon résztvett nyilvános és az osztályvizsgálatot tett magántanulók megoszlása kor szerint.

Sorszám		Osztály								Összesen
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1		2	—	—	—	—	—	—	—	2
2		27	2	—	—	—	—	—	—	29
3		18	31	—	—	—	—	—	—	49
4		4	15	31	5	—	—	—	—	55
5		1	11	25	31	4	—	—	—	72
6		1	1	7	17	22	2	—	—	50
7		—	—	2	2	15	28	1	—	48
8		—	—	—	2	10	8	23	6	49
9		—	—	—	1	3	10	8	26	48
10		—	—	—	—	1	3	4	11	19
11		—	—	—	—	—	1	3	8	12
12		—	—	—	—	—	—	—	8	8
13		—	—	—	—	—	—	—	1	1
14		—	—	—	—	—	—	—	—	—
15		—	—	—	—	1	—	—	3	4
Összesen :		53	60	65	58	56	52	39	63	446

4. A tanulók megoszlása honosság és szülőik (gondviselőik) állandó lakóhelye szerint.

Sorszám		Osztály								Összesen
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1	Magyar honos	53	60	65	57	55	52	39	63	444
2	Külföldi honos	—	—	—	1	1	—	—	—	2
3	Nyiregyházán	43	41	47	37	39	32	29	45	313
4	A tanulók szülőinek lakóhelye	Szabolcsvármegyében								
5		Csonka Magyarországon más vármegyében								
6		Megszállt területen ...								
		4	7	4	6	4	8	2	2	37
		—	—	—	1	1	—	—	2	4

5. Ismétlők, magaviselet, mulasztások, előmenetel.

Sorszám		O s z t á l y								Összesen									
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.										
1	Osztályismétlő volt	5	3	1	4	1	1	1	1	16									
2	Igazolt	1481	1147	1883	2268	1976	2864	2602	1769	15990									
3	Igazolatlan } mulasztott órák száma										3	9	10	10	16	3	1	7	59
4	Egy órát se mulasztott	9	10	6	3	7	2	1	6	44									
5	A magavi-	22	29	30	29	18	25	21	50	224									
6	viseletből } példás										24	25	27	23	31	24	15	4	173
7	nyert } szabályszerű										5	2	4	3	3	2	3	2	24
8	osztályzat } kevésbé szabályszerű										—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Általános jeles	2	1	4	3	3	5	4	10	32									
10	" jó										11	10	10	9	13	5	6	15	79
11	" elégséges } osztályzatot kapott										23	27	33	25	29	22	19	29	207
12	Egy tárgyból elégtelen	14	10	13	17	9	11	10	6	90									
13	Két tárgyból elégtelen	—	6	5	4	1	5	—	2	23									
14	Több tárgyból elégtelen... ..	3	6	—	—	1	4	—	1	15									

**6. A tanulók megoszlása szülőik (gondviselőik) foglalkozása
(társadalmi állása) szerint.**

Sorszám	A szülők vagy gondviselők foglalkozása	Osztály								Összesen
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1	Nagybirtokos, nagybérletű	—	—	1	1	1	1	2	3	9
2	Középbirtokos és bérletű	1	1	6	—	1	2	4	7	22
3	Kisbirtokos, kisbérletű	9	8	4	11	11	9	1	1	54
4	Kisbirtokos-napszámos	—	2	—	2	—	—	—	1	5
5	Egyéb őstermelő	1	—	1	—	—	—	1	—	3
6	Gazdasági tisztviselő	—	1	1	1	—	1	1	3	8
7	Egyéb gazdasági segédszemély	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Földművelési munkás, napszámos	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Nagyiparos, bányavállalkozó	—	—	1	—	1	—	—	—	2
10	Kisiparos, bányakisvállalkozó	6	13	10	6	3	7	8	3	56
11	Ipari vagy bányászati tisztviselő	—	—	—	1	1	1	2	—	5
12	Egyéb ipari vagy bányászati segédsz.	—	—	1	—	—	—	—	—	1
13	Ipari vagy bányászati napszámos	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Nagykereskedő, közlek. nagyvállalk.	—	—	—	2	2	—	1	—	5
15	Kiskereskedő, közlek. kisvállalkozó	5	5	8	5	10	10	2	5	50
16	Kereskedelmi vagy közlek. tisztviselő	3	1	4	4	—	5	—	5	22
17	Egyéb keresk. vagy közl. segédsz.	5	—	—	4	—	—	—	1	10
18	Kereskedelemnél és közlekedésnél munkás, napszámos	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Házaló-kereskedő, piaci árus	—	2	—	—	—	—	—	—	2
20	Köztisztviselő (papok, tanárok és tanítók kivételével) és közhivatalban alkalmazott díjnok	6	3	14	8	8	3	3	12	57
21	Pap, tanár, tanító	4	1	6	1	2	6	3	6	29
22	Másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, közjegyző, gyógyszerész stb.) s ilyeneknél alkalmazott segéd, irnok stb.	2	7	2	6	4	2	4	2	29
23	Közhivatalban alkalmazott vagy másféle értelmiségi altiszt vagy szolga	6	5	1	—	—	—	—	—	12
24	Katonatiszt (csendőrtiszt)... ..	—	—	—	—	1	—	—	3	4
25	Katonaaltiszt (csendőraltiszt)	2	2	1	—	—	—	1	1	7
26	Különböző v. közelebről meg nem nevezett foglalkozási ágakban dolgozó napszámos	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Tőkésk. járadékos, háztulajdonos	—	2	—	—	—	—	—	1	3
28	Nyugdíjas tisztviselő vagy értelmiség körébe számítható egyéb nyugdíjas	3	4	2	2	4	3	6	6	30
29	Nyugdíjas altiszt, szolga v. munkás	—	1	—	—	7	1	—	—	9
30	Magánzó vagy eltartásos... ..	—	2	2	4	—	1	—	3	12
	Mindössze	53	60	65	58	56	52	39	63	446

6. A tanulók megoszlása vallás, anyanyelv és nyelvismeret szerint.

A tanulók vallása, anyanyelve, nyelvismerete	O s z t á l y								Összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
<i>a) Vallás :</i>									
Ágostai hitvallású evangélikus	17	13	15	9	13	10	10	9	96
Református	22	26	20	20	21	21	9	18	157
Unitárius	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Római katolikus	2	4	5	9	5	3	4	17	49
Görög katolikus	—	—	3	—	2	2	1	2	10
Izraelita	12	17	22	20	14	16	15	17	133
Összesen	53	60	65	58	56	52	39	63	446
<i>b) Anyanyelv :</i>									
Magyar	53	60	65	58	56	52	39	63	446
<i>c) Nyelvismeret :</i>									
Csak magyarul tudott	51	52	54	50	52	50	29	51	389
Más nyelven is tudott	2	8	11	8	4	2	10	12	57

Értesítés a jövő tanévre.

Az engedélyezett javító, pótló és magánvizsgálatokat az 1928. évi augusztus hó 30–31. napjain tartjuk meg.

Azok a példás, jó vagy szabályszerű magaviseletű tanulók, akik egy. a továbbhaladásra nézve döntő tárgyából, tehát a torna és az ének kivételével a többi tárgy bármelyikéből, elégtelen érdemjegyet kaptak, a fentebb kitézött napokon intézetünkben javító vizsgálatot tehetnek. Akik két döntő tárgyból kaptak elégtelen érdemjegyet, ha ismétlők is, a f. évi július hó 5. napjáig az igazgató útján, 1.60 P okmánybélyeggel felszerelt kérvényben, javító vizsgálati engedélyért folyamodhatnak az egyházi főhatósághoz, nevezetesen Geduly Henrik ág. h. ev. püspök úrhoz; ilyen engedélyt azonban csak akkor kaphat a folyamodó, ha azt egy hónavnál hosszabb ideig tartó betegség vagy egyéb méltányolható körülmény igazán megokolttá teszi.

Az 1928–29. tanévre a tanulókat július hó 2., 3., továbbá folytatólagosan szeptember hó 1., 3., 4. napjain vesszük fel az előző osztály sikeres elvégzését igazoló bizonyítvány alapján.

A beírás alkalmával felvételi díj címén minden tanuló 40 P-t fizet be, amely kötelezettség alól senki fel nem menthető. Ugyanekkor fizetendő az I. félévi tandíj címén 44 P, közalkalmazottak és munkások gyermekei után 22 P. A kormányzó tanács fenntartja magának azt a jogot, hogy a tandíjat az adandó viszonyokhoz képest felemelhesse, vagy leszállíthassa. A Kormányzó Tanácshoz címzett tandíjmentességi kérvények a júliusi és szeptemberi felvétel ideje alatt adandók be az igazgatóhoz. A hely biztosítása szempontjából klvánatos, hogy a tanulók július hó első napjain jelentkezzenek a felvételre.

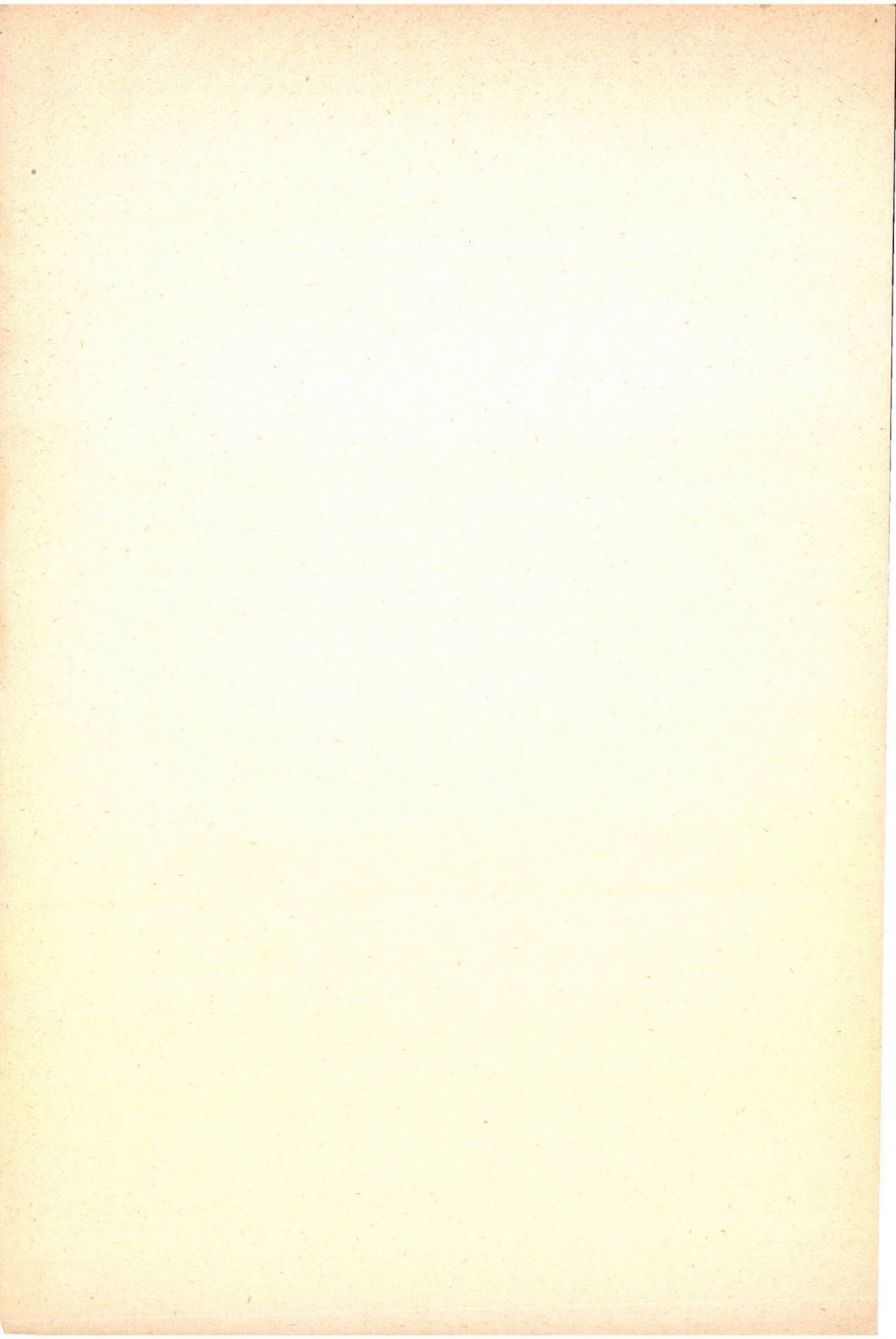
Az írásbeli érettségi vizsgálatokat szeptember hó 3–5. napjain, a szóbelieket szeptember 6–7. napjain tartjuk meg; ez utóbbi határidőben lesz a javító, esetleg kiegészítő érettségi vizsgálat is.

Az új iskolai évet szeptember hó 5-én nyitjuk meg; a tanítást szeptember hó 6-án reggel 9 órakor kezdjük.

Lakást és ellátást adni és elfogadni csak az igazgató vagy az osztályfőnök tudtával és hozzájárulásával szabad.

Úgy az itt felsorolt, mint bármely egyéb iskolai ügyben bővebb felvilágosítást és tájékoztatást az érdeklődőknek mindig teljes készséggel ad az igazgató.

TARTALOM.

	Lap
Magyar Hiszekegy. Visszhang	2
Horatius levele a költészetről	3
Bogár Lajos	16
Visszapillantás iskolánk múltjára... ..	17
Az intézet főhatósága	17
Az intézet kormányzó tanácsa	18
Az intézet tanártestülete	18
Tananyag és tankönyvek	20
Az intézet szertárai	21
A tanárok irodalmi és közművelődési munkássága	23
Adatok az év történetéhez	24
Ifjúsági egyesületek	32
Tanulótársak találkozója	38
Jutalom- és segélyforrások	39
A tanulók névsora... ..	42
A tanulók statisztikája	48
Értesítés a jövő tanévre	53

